

УКАЗ ПРЕЗИДЕНТА УКРАЇНИ
№ 581/2016

*За виняткову мужність і
героїзм, виявлені у захисті
державного суверенітету
та територіальної цілісності
України,
вірність Військовій присязі
постановляю:
присвоїти звання
Герой України
з удостоєнням
ордена «Золота Зірка»
Яровому Микиті –
лейтенанту (помертню).*

ОФІЦЕР УКРАЇНИ

Журнал Національної академії сухопутних військ імені гетьмана Петра Сагайдачного

З М І С Т

6 / Наша гордість

Командирами не народжуються

8 / Нагороджені Президентом

Орден – гідне визнання мужності у бойових діях

12/ Міжнародна співпраця

Український досвід – для армій азійських країн

14 / Із зони АТО

Пункт призначення – війна

19/ Слово випускникам

Вперед до зірок!

22/ Кафедра - навчальний процес

Ідеї – досвід, набутий у бою

27/Підтримка побратимів

Колектив НАСВ взяв участь у флешмобі на підтримку ветеранів АТО

34/Інформаційно-психологічна протидія

«Україна мусить бути озброєна доти, поки буде озброєна Росія»

Головний редактор
Ігор МАХНО

Редакційна колегія:
Павло ТКАЧУК
Юрій ГУСАР
Ігор МОСЕЙЧЕНКО

Дизайн та верстка:
Ірина ШАПОВАЛОВА

Думка редакції не завжди збігається з думкою авторів. Відповідальність за достовірність інформації несуть автори.

Редакція залишає за собою право використовувати матеріали, редагувати та скорочувати їх на свій погляд. Листи, рукописи, фотоматеріали не рецензуються і не повертаються. Листування з читачами – лише на сторінках журналу.

При використанні матеріалів посилання на журнал обов'язкове.

Журнал зареєстровано в Міністерстві юстиції України.

Свідоцтво про державну реєстрацію:
серія КВ № 17548-6398Р
від 17.03.2011 року

Адреса редакції:
79012, м. Львів,
вул. Героїв Майдану, 32
E-mail: asvpress@gmail.com
Інтернет: <http://www.asv.gov.ua>

Віддруковано
в друкарні Національної
академії
сухопутних військ
імені гетьмана
Петра Сагайдачного

Обсяг – 10 друк. арк.
Замовлення
№ 7 від 27.01.17
Наклад – 500 прим.

**«... МАТИМУ ЗА ЧЕСТЬ
ВРУЧИТИ ЗОЛОТУ ЗІРКУ
МАМІ ГЕРОЯ – ЛЮДМИЛІ ВОЛОДИМИРІВНІ»**

Президент України Петро Порошенко, 31.12.16 м. Маріуполь

Президент України Петро Порошенко присвоїв звання Герой України випускнику нашої Академії 2016 року, командирові механізованої роти механізованого батальйону 54-ї окремої механізованої бригади оперативного командування «Схід» Сухопутних військ Збройних Сил України лейтенанту Микиті Яровому (посмертно) за виняткову мужність і героїзм, виявлені під час захисту державного суверенітету та територіальної цілісності України, вірність Військовій присязі.

Він народився 2 лютого 1995 року в селищі Меліоративне Новомосковського району Дніпропетровської області. Після закінчення Національної академії сухопутних військ імені гетьмана Петра Сагайдачного виконував службові та бойові завдання в районі проведення АТО на території Донецької і Луганської областей.

18 грудня 2016 року близько шостої ранку противник здійснив вогневе ураження по позиціях взводних опорних пунктів 1-го механізованого батальйону 54-ї окремої механізованої бригади. Близько 9.00 ворог спробував прорвати позиції 1-го механізованого батальйону з

боку лісу у фланг 2-ї механізованої роти. Близько 10.15 маневрена група 3-ї механізованої роти в складі механізованого взводу, на чолі якої був лейтенант Микита Яровий, здійснила вихід через позиції 1-ї механізованої роти, прикриваючись лісосмугою, і вийшла у фланг противникові.

Групі під керівництвом Ярового було визначено завдання заволодіти позиціями переднього краю противника, щоб відсікти можливість відходу ворожої групи та не допустити виходу резервів противника на допомогу їхнім підрозділам. За годину наші військовики вийшли на визначений рубіж, де намагалася закріпитися й утримувати зайняті позиції, але їх обстріляли незаконні збройні формування з трьох боків зі стрілецької зброї та артилерії. Під час щільного обстрілу лейтенанта Ярового було смертельно поранено кулею ворожого снайпера.

Завдяки проявленим мужності та героїзму командира Микити Ярового, група, яку він очолював, виконала завдання знищити ворожу диверсійну групу та не допустила виходу резервів незаконних збройних формувань.

Військовим Микита вирішив стати, коли навчався у 9 класі. Нині вчителі Новомосковського колегіуму не приховують, що не всі у колективі вірили, що юнак вступить до ушлявленого видового вишу у Львові. Та він довів, що не лише зробить це, але й стане одним із кращих курсантів Академії, а в подальшому – гідним молодим офіцером.

Своїм сином дуже пишалася мати, а дівчата любили його не лише за дещо екзотичний вигляд (мати – кореянка, а батько – українець), але й за творчі таланти: співав, грав на гітарі, гарно танцював. Микита був надзвичайно позитивним і з почуттям гумору, цілеспрямованим і активним. Він був адекватним, серйозним та справжнім командиром, а якщо врахувати вік, то це була надія та перспектива Українського війська.

Поховали Героя 27 грудня у Меліоративному. У нього залишилися мати, молодший брат та вагітна наречена, з якою він планував одружитися у січні 2017 року.

Ще один наш випускник увійшов у Пантеон Героїв України! Він поклав на вітар боротьби за свободу та незалежність держави найдорожче – своє життя. Та Герої не вмирають! Вони залишаються серед нас, поряд із кожним і зі всіма! І я гордий, що в нашій Академії зростають такі офіцери, для яких мир та спокій українського народу – понад усе!

Генерал-лейтенант Павло ТКАЧУК

Вічна пам'ять тобі, лейтенанте Микито Яровий, спочивай з Богом! Ще за декілька днів до твоєї загибелі ми розмовляли з тобою, домовлялись про твоє вінчання у Гарнізонному храмі.

Ми усі пам'ятатимемо про тебе, як про того, хто любив життя, знав його і вмів розповісти про нього. В тому числі і своїм співом! Ти завжди був душею товариства, тому у тебе завжди було і залишилось багато друзів. Не зможемо затерти у щоденнику Гарнізонного храму святих апостолів Петра і Павла день вашого вінчання – 20 січня 2017 року... Саме в цей день і час ми будемо згадувати тебе у молитві!

Ми всі завжди будемо дивитись, як заходить сонце, бо там, де воно заходить, починається нове життя з Богом!

Отець Степан СУС

Веселий, життєрадісний, сповнений енергією та оптимізмом, разом з тим, завжди цілеспрямований та відповідальний. Це ті риси, які, напевне, найкраще характеризують Микиту.

Для товаришів по навчанню він був хорошим другом та вірним товаришем, для командирів – відповідальним та добросовісним курсантом, який знав, чого хоче добитися в житті. І що найголовніше, впевнено йшов до своєї мети – здобуття офіцерських зірок. Микита любив життя і жив, як кажуть, на повну. За 21 рік свого такого короткого, але яскравого життя зробив те, чого не вдається багатьом іншим за все життя.

Загинув, як Герой! Він назавжди залишиться в нашій пам'яті та наших серцях! Герої не вмирають!

*Начальник факультету бойового застосування військ
полковник Артур ЛУНЬКОВ*

Перша моя зустріч з Микитою відбулася в січні 2012 року. Тоді він виконував обов'язки командира відділення, а мене призначили начальником навчального курсу. Запам'ятався мені впевненим в собі та відповідальним молодшим командиром, який вирізнявся з-поміж інших тим, що мав власну точку зору і міг гідно її відстояти. Ніколи не боявся говорити правду.

В побуті – щира, доброзичлива та відверта людина. Він згуртував довкола себе як підлеглих, так і товаришів по службі, завжди був у центрі уваги. Дуже полюблив музику, співав та грав на гітарі, а відтак, був душею будь-якої компанії.

Про те, що Микита підготував себе до офіцерського життя, говорить той факт, що за лічені місяці його призначили командиром роти. На превеликий жаль, він загинув. Але ми пам'ятатимемо його, справжнього офіцера, який загинув, як Герой. Слава Героям!

*Викладач кафедри тактико-спеціальних дисциплін
майор Володимир МЕЛЬНИК*

Знаю, що Микита з дитинства готував себе до служби в армії, досяг високих результатів у спорті. Був надзвичайно допитливим і наполегливим у навчанні. Принаймні, такому важливому предмету, як тактика, він віддавав усього себе. Знав, що без цих знань не можна бути дійсно командиром.

Він був хорошим та надійним другом, дисциплінованим курсантом, і, як з'ясувалося, грамотним командиром. За коротке життя, яке було, як спалах зірки – яскраве, насичене і змістовне, здійснив свою мрію: став офіцером Збройних Сил України, захисником Вітчизни. Захищаючи свою країну, заплатив найвищу ціну – своє життя. Микита вписав великими літерами своє ім'я в історію України, і пам'ять про нього буде жити вічно в наших серцях.

*Старший викладач кафедри
тактики полковник у відставці
Володимир ШИШКОВ*

КОМАНДИРАМИ НЕ НАРОДЖУЮТЬСЯ

Випускники бойового застосування військ 2015 року старші лейтенанти Сергій Азенко та Андрій Анікулаєсєй.

Цей допис в редакцію нашого журналу передав офіцер із 2-го механізованого батальйону 30-ї окремої механізованої бригади. Його прізвище, на жаль, нам не відоме. Найвірогідніше, це випускник нашого видового вишу, який хотів донести до читача правду про перші бойові зіткнення його батальйону з сепаратистами та російськими найманцями, встановлення блокпостів у Сватівському районі Луганської області, перших загиблих українських військовиків від пострілів ворожих снайперів неподалік Дружелюбовки і Рубіжного та полонених сепаратистів. Подаємо допис із незначними скороченнями.

За неповних три літніх місяці 2014 року особовий склад батальйону виконував бойові завдання в районі населеного пункту Весела Гора, річки Сіверський Донець, на висоті поблизу села Металіст, здійснював з боями марші у напрямку Жовтого, Дзержинського, Розкішно-го, Георгіївки, Лутугино тощо.

Особливо пам'ятним видався день 13 серпня 2014 року, коли бронегрупа батальйону сприяла виходу із оточення 1-го механізованого батальйону бригади, який дислокувався на той час у Міусинську. Маючи у своєму розпорядженні 8 БМП та 2 танки, бійці, здійснивши марш, пробрили коридор між Красним Лучем та Антрацитом для відходу сусіднього батальйону.

Не менш героїчно наша бронегрупа діяла і 24 серпня, коли в День незалежності України відбила у російсько-сепаратистських підрозділів висоту в районі Георгіївки, заволоділа новими російськими БМД, які стали доказом для всього світу російської агресії щодо України.

Та у вересні батальйон відвели із зони бойових дій для доукомплектування особовим складом і технікою, проведення бойового злагодження на Широколанівському полігоні. З

початком листопада ми вже виконували бойові завдання щодо охорони кордону з Кримом.

30 січня 2015 року нас передислокували на Дебальцевський напрямок. З усіма поставленими бойовими завданнями колектив справлявся успішно. Особливо запам'ятається 12 лютого, коли бронегрупа 4-ї механізованої роти під керівництвом «Рокади», нині командира 2-го механізованого батальйону підполковника Олега Куліковського, висунулась на висоту біля Логвинове, щоб «перерізати» «дорогу життя» Дебальцеве-Артемівськ. Власне 4-та механізована рота здійснювала зачистку села, яке напередодні зайняли сепаратисти. Це створювало загрозу оперативного оточення Дебальцевського плацдарму. Відбувся жорстокий бій, відхід та взяття 17 полонених.

Після того, як українські війська залишили Дебальцеве, батальйон зайняв район відповідальності на Світлодарській дузі поблизу Троїцького. Там бійці під постійним мінометно-артилерійським обстрілом практично «вгризалися» в кам'янисту Донбаську землю, не маючи права відступити назад.

... Прикро, але весна 2015 року не принесла сонячного мирного тепла. І хоча прокремлівська авантюра зі створенням «Новоросії» провалилася, бойове протистояння з агресором продовжувалося.

Саме 5 березня на командно-спостережний пункт батальйону прибули лейтенанти Андрій Анікулаєсей та Сергій Азенко. Вихованці видового вишу зі Львова доповіли, що прибули для подальшого проходження служби. Вони очолили первинну офіцерську ланку в 4-й та 6-й механізованих ротах.

У Азенка наставником став командир 4-ї механізованої роти капітан Сергій Денисюк з позивним «Перс», який набув безцінного бойового досвіду у запеклих боях з ворогом. Це надзвичайно сміливий і мужній командир. Всі добре знали його висловлювання в радіоєфірі, що з оточення не виходитиме, доки не забере усіх СВОІХ!

Свого часу 4-та механізована рота, в якій «Перс» був взводом, успішно провела бойову операцію із захоплення висоти 137.2 – території колишньої військової частини ППО ЗС України, що в районі населеного пункту Шишково Луганської області. Завдяки вогневі підтримці артилерії, яка зіграла з вогневих позицій бойовиків в укриття, наші бійці провели блискавичний штурм. Ворог просто хаотично тікав. Тоді захопили у полон 17 бойовиків, до 200 одиниць стрілецької зброї та 1 тону боєприпасів. Десяток сепаратистів було знищено.

До речі, в бою за Логвинове капітана Сергія Денисюка важко контузило. Після тривалого лікування він отримав від держави грошову компенсацію. Однак не скористався нею, а віддав командуванню бригади для заохочення військовослужбовців, які відзначилися у боях з ворогом!..

Так що саме завдяки наставництву Денисюка практично через місяць лейтенант Сергій Азенко у безпосередньому протистоянні з противником вже очолював два опорних пункти в районі Троїцького. Невдовзі він став командиром 4-ї механізованої роти з позивним «Скіф».

– Вчитись довелось, як кажуть, з коліс, – говорить Сергій. – Не пропускав жодного слова і зауваження свого командира. Усвідомлював, що за мною – мої підлеглі, і мої

однолітки, і літні чоловіки. І не лише виконання бойового завдання, але й їхні життя залежать від блискавичного прийняття мною рішень. Про нерішучість, а ще гірше – розгубленість й думати не хотілося.

Я навчався та переймав бойовий досвід в командира роти, у найдосвідченіших бійців, які перебували в зоні АТО з перших днів та брали безпосередню участь у бойових діях. Я жив життям кожного бійця і гордий з того, що мене, 22-річного, досить швидко прийняли у свій бойовий колектив і з повагою називали командиром.

Особливо важким видалося 3 липня 2015 року. Світлий ранок, який прийшов на зміну ночі, виявився темним. Наш опорний пункт обстріляли з мінометів. На незначний клаптик землі, яка вже і так вдосталь прийняла ворожого жала, прийшла чергова порція смертоносного заліза. На жаль, саме тоді загинув молодший сержант Володимир Семена: в двох метрах від ветерана-афганця розірвався ворожий снаряд... Важко втрачати на війні побратимів, та ще важче – повідомляти про це дружині, батькам, дітям загиблого...

У Андрія Анікулаєсея наставником став бойовий офіцер – командир 6-ї механізованої роти, а нині заступник командира 2-го механізованого батальйону Михайло Кибальников з позивним «Піжон». Його підрозділ здобував бойовий досвід в ході виконання найвідповідальніших завдань: під час деблокування підрозділів 2-го механізованого батальйону у травні 2014 року, першого бою в Рубіжному, взятті висоти поблизу Металіста тощо.

Бійці 6-ї механізованої роти проявили мужність та відвагу 13 серпня 2014 року, коли у складі бронегрупи виїхали на бойове завдання, щоб пробити коридор та вивести з оточення 1-й механізований батальйон, яким командував нині Герой України підполковник Сергій Собко.

Колону з 8 БМП та 2 танків очолив начальник штабу 2-го механізованого батальйону капітан Андрій Федічев, який нині після навчання в Національній академії оборони України очолив механізований батальйон 58-ї окремої механізованої бригади. Здійснивши марш під шквальним вогнем противника та використовуючи раптовість,

бронегрупі вдалося пробити коридор між Красним Лучем та Антрацитом для відходу 1-го механізованого батальйону. Та поблизу Міусинська вона потрапила під мінометні обстріли.

Однак невдовзі 6-та механізована рота таки взяла під свій контроль дві вулиці Міусинська та розпочала формування колони для виходу з оточення 1-го механізованого батальйону.

Андрій Анікулаєсей з позивним «Ніколас» з дитинства мріяв стати актором. Після 9-го класу вступив до Буковинського ліцею-інтернату з посиленою військовою та фізичною підготовкою, де й зародилася мрія стати офіцером-десантником,

2011 року він вступає до Академії сухопутних військ імені гетьмана Петра Сагайдачного на факультет аеромобільних військ та розвідки, але під час складання вступних екзаменів забракло балів і він обирає спеціальність «управління діями механізованих підрозділів».

Перший серйозний бій для молодого офіцера стався на Пасху 2015 року, коли він тимчасово виконував обов'язки командира роти. Бойовики поливали вогнем із великокаліберних кулеметів з усіх можливих напрямків. Натомість українським воякам відкривати вогонь у відповідь не дозволяли. Та лейтенант Анікулаєсей приймає рішення подавити вогневі позиції противника вогнем із озброєння БМП-2. За відсутності зв'язку з навідником-оператором Андрій побачив, що з гармати не зняли чохол. Не вагаючись, він під прицільним вогнем противника заскочив на бойову машину та, ризикуючи своїм життям, зняв чохол, тим самим підготував гармату до стрільби. Бій тривав більше 4-х годин. Лише після бою молодий офіцер усвідомив, як ризикував. Та не дарма кажуть, що свої найкращі якості людина проявляє саме в екстремальних ситуаціях.

Отже, побажаємо молодим офіцерам за віком, а за бойовим досвідом досвідченим, продовжувати бити супостата, наближаючи нашу Звитягу! А ще пам'ятати, що командирами не народжуються, ними стають! І як їх свого часу навчали старші товариші, так і вони повинні передавати набутий бойовий досвід молодим лейтенантам!

За словами начальника факультету бойового застосування військ полковника Артура Лунькова, шестеро його підлеглих курсантів мають прізвище Ткачук, але це зовсім не означає, що усі вони з числа родичів начальника Національної академії сухопутних військ імені гетьмана Петра Сагайдачного. В Україні безліч розповсюджених і імен, і прізвищ. Часто об'єднує цих людей, і це не дивно, і приналежність до числа захисників Батьківщини. Одному з них – третьокурснику солдату Олегу Ткачуку нещодавно вручено орден «За мужність» III ступеня.

ОРДЕН - ГІДНЕ ВИЗНАННЯ МУЖНОСТІ У БОЙОВИХ ДІЯХ

Вже далеко не вперше спілкуюся з учасниками бойових дій у зоні Антитерористичної операції, яка, на жаль, все ще триває на Сході нашої держави. Дехто, безумовно, гадає: «Якщо людина нагороджена, то за який вчинок?», «Де саме виявила вона героїзм?». Ордени, як правило, зненацька не дають. Навіть у поданні до нагородження обов'язково має бути вказано, коли, де та як виявлено героїзм або мужність. Чому саме старший начальник представляє свого підлеглого до тої чи іншої відзнаки.

5 грудня 2016 року у переддень 25-річчя Збройних Сил України начальник Національної академії сухопутних військ генерал-лейтенант Павло Ткачук під час урочистого шикування особового складу вручив третьокурснику факультету бойового застосування військ солдату Олегу Ткачуку орден «За мужність» III ступеня. Ця висока урядова нагорода є

визнанням заслуг військовослужбовця у боротьбі за територіальну цілісність та недоторканність України на Сході держави, гідною оцінкою заслуг молодого захисника Батьківщини у виконанні військового обов'язку.

У відповідь на запитання: «Як оцінюєш цю подію у житті?» Олег засмутився. Безумовно, пишається він, як і будь-який воїн, високою повагою до своєї ратної праці з боку Верховного Головнокомандувача Українського війська. Але я не почув під час нашої зустрічі тривалих, як то кажуть, сповідей про особистий героїзм мого співрозмовника.

– Був у батальйоні наймолодшим з вояків, – тільки й промовив Олег Ткачук.

Завжди бентежило душу відверте зізнання юнака в однострої, який йшов туди, де найважче. Стати військовим юнак вирішив для себе свідомо. У селі Велика Кам'янівка Коломийського району Івано-Франківської

області, де Олег народився та ходив до школи, військових частин ніколи не було. І у родині його ніхто в армії не служив. Але сам Олег після отримання атестату зрілості ледь дочекався можливості стати у військовий стрій. Підписав контракт зі Збройними Силами України і опинився в одній з військових частин Повітряних Сил. За сім місяців, вже після Революції Гідності, він та ще троє військовослужбовців – старший прапорщик Сивак, старший прапорщик Тарас Тимків і молодший сержант Гриців – виявили бажання їхати на Донбас.

– Інакше й бути не могло, адже саме там, на Українській землі, виникла серйозна загроза знищення нашої державності, – розповідав солдат Ткачук. – Із хвилюванням стежили ми за повідомленнями з того регіону, дивилися новини, які демонстрували телеканали. Здавалося, що люди там збожеволіли чи хтось вміло підбурює їх на непокору

державній владі. Раптово почали з'являтися на Сході і «Русский мир», і сепаратисти. Розпочалося збройне протистояння, яке переросло у звичайну війну.

...2014 року водій наземної пошуково-рятувальної служби військової частини солдат Олег Ткачук опинився в зоні АТО.

– Потягом група добровольців дісталася Чугуєва, потім із пересадками доїхали до Краматорська, – згадував співрозмовник.

Невдовзі Олега було призначено на посаду водія 90-го батальйону 81-ї окремої аеромобільної бригади Високомобільних десантних військ. За 11 місяців служби в інженерно-саперному взводі батальйону він побував у Константинівці, Пісках, Горлівці, Донецьку. Часто виїздив Олег на замінування та розмінування вказаних рубезів, евакуацію загиблих і поранених, знешкодження встановлених ворогом розтяжок. Усього не перелічити...

Згадалися мені військовослужбовці, які виконували обов'язок у далекому Афганістані. Там посада водія вважалася одною із найбільш небезпечних: їм загрожували міни на дорогах, раптові обстріли під час здійснення руху в колонах. Важкою, і це добре відомо багатьом учасникам бойових дій є вона, ця робота, за кермом автомобіля, і у зоні Антитерористичної операції.

До перебування на війні ставлення до людей у Олега було дещо іншим, ніж після АТО. Війна швидко викриває сутність кожного, його мо-

рально-ділові якості, і це, як лакмусовий папірець, показує, на що саме здатна людина, чи можна покласти на неї, чи ні.

А що більше за все врізалось у пам'ять? Що згадується з важкого в АТО й сьогодні?

Погляд Олега на мить втратив гостроту, але роздуми тривали недовго.

– Гадаю, наприклад, таке. Ще увечері, у хвилини тиші, грали із хлопцями в теніс, мріяли про відпочинок під час відпустки, а наступного дня довелося побачити декого з друзів у числі «двохсотих», – відповів солдат.

«Двохсотий», і це вже добре – відомо багатьом, закодована назва полеглого. Скільки їх, на превеликий жаль, у наших Збройних Силах сьогодні...

Після повернення до Коломиї Олег вирішив стати професійним військовим – здобути офіцерський чин в одному з найпрестижніших військово-освітніх закладів держави. Ще під час перебування в АТО отримав повідомлення, що для усіх бажаних учасників бойових дій зони Антитерористичної операції доступ до Національної академії сухопутних військ імені гетьмана Петра Сагайдачного відкритий. Олег і раніше бачив офіцерів-випускників цього вищого навчального закладу. Із деякими проходив службу в одній військовій частині. Подобалися їхні підготовка, ставлення до виконання обов'язків, мужність.

Незабаром і він став курсантом факультету бойового застосування

військ і зараз вже третій рік навчається за спеціальністю «Управління діями механізованих підрозділів». Процес адаптації до курсантського життя пройшов для Олега без особливих проблем. Далися взнаки армійська служба у військах, виконання відповідальних завдань в АТО. Під час занять на полігоні він часто ділився особистим досвідом із тими, хто надягнув курсантський однострій після навчання у середній школі. Вони бачили у ньому старшого товариша, за плечима якого – війна на Сході України. Олег і сьогодні каже, що коло його друзів – це увесь навчальний курсантський взвод, який крокує до мети і під час занять в аудиторіях, і на полігоні, де майбутні офіцери проходять необхідний вишкіл на практиці.

Не дивно, що найчастіше за всіх Ткачук спілкується із тими, хто пройшов АТО: їх об'єднує своєрідне бойове братерство, вони розуміються, як то кажуть, з півслова. В їх числі – друг з рідного села Олега старший сержант Андрій Миронюк, який виконував обов'язок ще в Іраку, а потім проходив службу в окремій 24-й механізованій бригаді, молодший сержант Євген Легкун, солдат Дмитро Моженко, який проходив службу снайпером у складі 79-ї окремої аеромобільної бригади.

А ще у Національній академії навчається курсант Михайло Крупей – двоюрідний брат Олега Ткачука. Образно кажучи, у виші Олег як вдома, де усе добре знайоме, звичне.

Серед найулюбленіших дисциплін співрозмовник назвав тактику, засоби зв'язку, вогневу підготовку. Науки – суто командирські. До цієї ролі й готується Олег. Незабаром він вже в якості офіцера буде виконувати не менш відповідальні, ніж раніше, завдання, навчати підлеглих стрільбі з автомата, кулемета і гранатомета.

І нехай у його офіцерському житті будуть успіхи у службі та лише навчальні бої, де будуть і відповідальність, і копітка командирська робота, і творчий пошук. А не буде – «двохсотих» або «трьохсотих» співслужбовців, гіркоти втрат і важких вражень.

Ігор МОСЕЙЧЕНОК

На знімках: солдат Олег Ткачук – курсант факультету бойового застосування військ; у зоні Антитерористичної операції

доцент кафедри морально-психологічного забезпечення діяльності військ

*Гібридна агресія Росії
спричинила нові виклики для
Збройних Сил України, на які
потрібно дати відповідь у
найкоротші терміни. Від
ефективності цієї відповіді значною
мірою залежить успіх нашої держави у
протистоянні агресору.*

Євген МАГДА,
кандидат політичних наук,

ВИКЛИКИ РОСІЙСЬКОЇ ГІБРИДНОЇ АГРЕСІЇ

*Продовження.
Початок в попередньому номері*

До 2014 року термін «гібридна війна» використовувалося переважно в аналітичних вузькоспеціалізованих текстах. Агресія Росії проти України привнесла суттєві зміни. Завдяки протистоянню між найбільшою країною світу (Росією) та однією з найбільших держав Європи (Україною) інтерес до теорії «гібридної війни» набув загальносвітового масштабу. Цей термін все частіше вживається в публічних виступах політиків і військових, але і «цивільні» офіційні документи – заяви, прес-релізи, коментарі, дискусії про природу «гібридної війни» тривають. Власне, прикметник «гібридний» застосовують одночасно і до війни, і до конфлікту, і до «warfare» (прийоми, способи ведення війни), і до загрози. Це все компоненти одного цілого, хоча термін «гібридна війна» відображає стратегічний, а інші – тактичний та оперативний рівні відповідно.

Частина визначень близькі до «тотальної війни», але в модернізованому розумінні – війна охоплює та пронизує усі сфери державного і суспільного життя, не маючи на увазі використання усіх ресурсів на ведення війни. Також «гібридна війна» – це:

- військова стратегія, яка поєднує звичайну війну, малу війну та кібервійну;

- складна та гнучка динаміка бойового простору (battlespace), яка передбачає швидку реакцію та адаптацію учасників протистояння;

- сучасний вид партизанської війни, яка поєднує сучасні технології та методи мобілізації (Біл Неметт, підполковник Корпусу морської піхоти США);

- Девід Кілаллен, автор книги «Випадкова герілья» (англ. «The Accidental Guerilla»), стверджує, що «гібридна війна» – це найкраще визначення для сучасних конфліктів, які включають у себе комбінації партизанської та громадянської воєн, повстання та тероризму;

- Франк Хоффман визначає «гібридну війну» у вигляді будь-яких дій ворога, який швидко та гнучко використовує найрізноманітніші комбінації дозволеної зброї, партизанську війну, тероризм, злочини на полі бою, і все для досягнення політичних цілей.

Гібридна загроза передбачає використання противником різних комбінацій:

1) політичних, військових, економічних, соціальних, інформаційних засобів;

2) конвенційних, іррегулярних,

терористичних, підіривних засобів. Так само в сукупності можуть використовуватися дії як державних, так і недержавних акторів.

Гібридна агресія – свого роду трансформер, вона, як і класична війна, включає в себе військовий компонент, який втім захований глибоко всередині під шарами інших форм агресії. Можна говорити, що воєнний фактор у гібридній агресії має допоміжний характер, оскільки об'єктом агресії є не стільки територія держави, скільки свідомість її громадян. Зовні постійно знаходяться інші оболонки (інформаційні кампанії, економічний тиск, торгові війни, теракти і гра м'язами біля кордонів, невизнання своєї участі в конфлікті), що і не дозволяє ідентифікувати «гібридну війну» як війну класичну. Тому ключовим у наведеному визначенні є поняття «агресія», попри те, що її невійськові компоненти не виглядають як війна.

Наголошу, що сучасну гібридну агресію неможливо уявити собі без таких компонентів:

- інформаційно-пропагандистські;
- політико-дипломатичні;
- торгово-економічні з елементами лобістсько-корупційних;
- енергетичні та інфраструктурні;
- розвідувально-диверсійно-партизанські;

- регулярні бойові дії;
- можливість обмеженого застосування тактичної ядерної зброї.

Очевидно, що російська агресія проти України полягала у використанні всіх згаданих компонентів, однак необхідно звернути уваги саме на ті з них, що спрямовані безпосередньо проти Збройних Сил:

- вістря гібридної агресії спрямоване на регулярну армію: розмивається її конституційний статус захисника суверенітету та територіальної цілісності держави;

- варто нагадати, що ЗСУ протягом тривалого часу користувалися авторитетом у суспільстві (разом з церквою), проте не мали масштабного бойового досвіду, за виключенням участі у миротворчих операціях обмеженого кола військових, натовість процес постійного скорочення чисельності Збройних Сил здійснив деморалізуючий вплив на військовослужбовців;

- і сьогодні значна частина населення України живе у парадигмі «Великої Перемоги» – однієї з улюблених ідеологічних конструкцій Кремля. Це, з одного боку, допомогло у найважчий для України 2014 рік, з іншого – заважає об'єктивному сприйняттю ситуації на Донбасі.

- Бойові дії на власній території – серйозний деморалізуючий фактор для будь-якої армії. Збройні Сили України у першій половині 2014 року зіткнулися з браком політичної волі та спротивом власних співгромадян, яких спрямовували досвідчені підбурювачі, здійсненню антитерористичної операції.

Разом з тим очевидно, що застосування стратегічним противником, для якого існування незалежної України є викликом, нової тактики породжує і суттєві виклики для українських військових, серед яких варто звернути уваги на наступні:

- існує потреба у постійному гнучкому реагуванні на виклики агресора як у військовому, так і морально-психологічному аспекті;

- інтенсивна інформаційно-психологічна боротьба спроможна значною мірою вплинути на морально-вольові якості українських військових;
- гібридна агресія робить надзвичайно актуальним фактор пошуку нових факторів консолідації суспільства;

- участь значної кількості військовослужбовців у Антитерористичній

операції робить надзвичайно актуальним чинник соціальної реабілітації ветеранів бойових дій та надання ефективної допомоги інвалідам із числа учасників бойових дій;

- потребує конструктивних дій щодо спрямування у конструктивне рідше процес співпраці з волонтерським рухом;

- оцінка ефективності дій «добровольчих батальйонів», які завдяки власній медійній активності привернули до себе увагу значної частини суспільства, потребує неупередженого підходу;

- вибудова динамічних відносин армійських підрозділів з медіа (українськими та міжнародними) потребує інноваційних і перевірених практично методів.

Російські методи агресії в Україні і в Сирії стали несподіванкою для Заходу, хоча своїх намірів РФ не тримала в секреті, а хизувалась ними. Анексія Криму та розпалювання конфлікту на Донбасі, який став наймасштабнішим в Європі за 20 останніх років, змусили багатьох на Заході говорити про нове слово в технологіях агресії. Хоча насправді росіяни не винайшли велосипед. Вони швидше почистили старий, оскільки натхнення ідеологи гібридної агресії проти України черпали в радянській практиці.

Інтенсивність використання РФ гібридних методів роботи проти України посилила міжнародний інтерес. В результаті Альянс зосередився на вивченні методів поєднання прихованого і відкритого у військовій присутності, інформаційної війни, кібервійни і економічної війни в залежності від поставлених цілей. Парадокс, але саме дії Росії в Україні реанімували статус НАТО як військово-політичного блоку, покликаного відігравати стабілізуючу роль у світовій політиці на євроатлантичних просторах.

Гібридна агресія вирізняється постійною зміною методів впливу. Тому сьогодні на Донбасі Росія використовує проти України армійські підрозділи під виглядом представників місцевого криміналітету або «патріотів рідного краю». Кремль свідомо робить ставку на «ігнорування очевидного», усвідомлюючи, що західна модель демократії передбачає наявність певного часу для зміни усталених позицій. Також не станемо скидати з рахунків

і чинник ядерної зброї, згадки про який все частіше звучать з вуст російських дипломатів у ході непублічних консультацій з питання врегулювання конфлікту на Донбасі.

З огляду на ступінь нересторформованості нашої держави і рівень інтегрованості російських агентів, впливу на ешелони влади, той факт, що Україна вистояла під першими ударами «гібридної війни», можна пояснити дивом. Його секрет – у високому рівні громадянської організованості і невідомого патріотизму, як би пафосно сьогодні це не звучало.

Нинішнє протистояння Росії і України – війна емоцій з використанням фактора довіри і недовіри. Росіяни відпрацьовують на Україні новий тип конфлікту. Основну роль відіграють тут не ракети і винищувачі, а емоції широкого загалу. З огляду на це пропоную низку пропозицій для обговорення щодо реагування на виклики гібридної агресії Росії:

- конвертація патріотичних проявів у житті суспільства у мобілізуючі цінності, які спроможні поділяти мільйони українських громадян;

- модернізація образу Збройних Сил для внутрішнього та зовнішнього спостерігача, спрямування інтересу до військової служби у рідше підвищення якості професійної підготовки військовослужбовців;

- приватно-державне партнерство для популяризації військової служби та ефективного використання ресурсів задля підвищення обороноздатності держави;

- створення загальноукраїнської спілки ветеранів АТО задля активізації військово-патріотичного виховання.

СПІЛЬНА РОБОТА СПРИЯТИМЕ НАБЛИЖЕННЮ ЗС УКРАЇНИ ДО СТАНДАРТІВ НАТО

Національну академію сухопутних військ імені гетьмана Петра Сагайдачного відвідав новопризначений командир Об'єднаної багатонаціональної групи з підготовки – Україна (JMTG-U) полковник ЗС США Девід Джордан, який замінив на цій посаді полковника Ніка Дусіча.

Полковник Девід Джордан відрекомендувався начальнику видового вишу генерал-лейтенанту Павлу Ткачуку, уважно ознайомився з історією та специфікою діяльності навчального закладу та обговорив з керівництвом Академії перспективи подальшої співпраці.

– Сподіваюся, що наші напрацювання знайдуть продовження у подальшій співпраці, адже спільна робота сприяє здійсненню нових кроків щодо підготовки військових кадрів та наближенню Збройних Сил України до стандартів НАТО, – підкреслив генерал-лейтенант Павло Ткачук.

Полковник Девід Джордан познайомився з головою Львівської обласної державної адміністрації Олегом Синюткою та міським головою Львова Андрієм Садовим, зустрівся із керівником Нацполіції Львівщини генералом поліції третього рангу Валерієм Середою. Посадовці обговорили шляхи реалізації існуючих проєктів та нові ініціативи двостороннього співробітництва у галузі зміцнення обороноздатності Українського війська та відбудови інфраструктури регіону.

– Для нас надзвичайно важливо, що спільні навчання відбуваються саме на Львівщині та українці бачать, як пліч-о-пліч тренуються і набувають бойової майстерності наші воїни та воїни братніх країн, – наголосив під час зустрічі голова Львівської облдержадміністрації Олег Синютка.

До речі, під керівництвом іноземних інструкторів у рамках Об'єднаної багатонаціональної групи з підготовки – Україна вже пройшли підготовку п'ять батальйонів Збройних Сил України та три батальйони Національної гвардії України. Всього підготовлено понад чотири тисячі військовослужбовців. А з початком лютого у Міжнародному центрі миротворчості та безпеки розпочнеться підготовка наступного батальйону Збройних Сил України.

Наприкінці 2016 року у столиці Індонезійської Республіки Джакарті завершився Курс зв'язків із громадськістю для представників армій країн Азії. Впродовж чотирьох тижнів понад 20 офіцерів збройних сил Афганістану, Бангладеш, Індонезії, Малайзії, Непалу та Філіппін опанували знання зі зв'язків з громадськістю та навички роботи з представниками ЗМІ.

УКРАЇНСЬКИЙ ДОСВІД - ДЛЯ АРМІЙ АЗІЙСЬКИХ КРАЇН

Ініціатором проведення Курсу виступило оборонне відомство Канади, а викладачами та інструкторами стали кваліфіковані прес-офіцери з Канади, Чилі та, вперше на такому міжнародному рівні, з України. Українське військо представляв офіцер Національної академії сухопутних військ підполковник Антон Миронович, який свого часу закінчив річний Курс зв'язків з громадськістю за стандартами НАТО в Канаді, брав участь у численних міжнародних військових навчаннях та неодноразово виконував завдання у складі прес-центру штабу АТО на території Донецької та Луганської областей.

За його словами, Курс став логічним продовженням цілого комплексу заходів з фахової підготовки офіцерів ЗС Індонезії, які відповідають за комунікацію із суспільством та роботу з пресою. Проходив він вже втретє, а основна його мета – підготовка кваліфікованих інструкторів для ЗС Індонезії. Залучення ж до підготовки офіцерів з інших країн – це надзвичайно важлива складова, що передбачає надання слухачам розуміння специфіки міжнародного середовища, а також отримання ними кращого світового досвіду з організації роботи зв'язків з громадськістю у військовій сфері.

– Досвід України та наших Збройних Сил у цьому аспекті є чи не найціннішим. Адже відстоювати незалежність та суверенітет нашої Батьківщини проти підступного російського агресора нам доводиться не лише безпосередньо на полі бою, але й у так званому гібридному середовищі, де інформаційна складова часом є чи не найвизначнішою, – говорить підполковник Антон Минович. – Безперечно, на початку Курсу іноземні військовослужбовці мали лише загальне уявлення про ситуацію в Україні. Але згодом від зацікавлених не було відбою, настільки важливо для них було те, як ми вирішуємо окреслені питання в умовах збройного протистояння. Одночасно спілкування з ними стало гарною нагодою дізнатись правду про агресію Російської Федерації проти України, що зовсім не має нічого спільного з інформацією, яка лунає з доступних іноземцям російських пропагандистських інформаційних ресурсів на кшталт «Russia Today».

Загалом, програма підготовки передбачала надання слухачам курсу основ теорії комунікації, політики та стандартів Північно-атлантичного Альянсу щодо взаємодії з громадськістю та роботи з журналістами, інформування суспільства про щоденну діяльність війська та проведення різноманітних операцій. Надзвичайно

велика увага була приділена практичній складовій щодо створення різноманітних медіа-продуктів, розробки необхідних інструментів для прес-офіцера, організації ефективної роботи з безпосередніми командирами та начальниками, участі у плануванні операцій, проведенні заходів з представниками ЗМІ, техніки інтерв'ю та підготовки речників тощо. Слухачі навчалися вміло та оперативно діяти у разі виникнення непередбачуваних ситуацій та під час кризових комунікацій.

А ось на практиці продемонстрували отримані знання та навички слухачі під час одноденного командно-штабного навчання, яке і стало завершальним етапом

їхньої підготовки. Учасники Курсу, зокрема, виконували обов'язки офіцерів зі зв'язків з громадськістю відповідно до ввідних, що стали складовими єдиного сценарію, який, до речі, був розроблений з урахуванням можливих викликів та загроз сьогодення, зокрема й досвіду АТО на Сході України.

Підполковник Антон Минович, який, в свою чергу, отримав неабиякий досвід підготовки прес-офіцерів за кордоном, сподівається, що його навички будуть використані й для підвищення кваліфікації українських фахівців зі зв'язків з громадськістю. Приміром, він вже не перший рік проводить тренінги по роботі з представниками ЗМІ для вихованців Національної академії сухопутних військ. А минулого року в Києві він як інструктор брав участь у проведенні схожого курсу для українських офіцерів, які проходять службу у підрозділах ЗС України та відповідають за взаємодію з громадськістю і роботу зі ЗМІ. До слова, той захід також відбувався за підтримки Міністерства оборони Канади.

*Наталія КОЗАК,
медіа-група Національної
академії СВ.*

*Фото з архіву підполковника
Антоня МИРОНОВИЧА*

Випускник 2015 року факультету підготовки спеціалістів бойового (оперативного) забезпечення старший лейтенант Микола СТАРИЧОК

ПУНКТ ПРИЗНАЧЕННЯ - ВІЙНА

... Вони їхали на фронт. Дорогою до Новгородського долали багато перешкод. Транспорт постійно маневрував, об'їжджаючи вирви від розривів снарядів, повалені стовпи ліній електропередач. Їх було семеро, найбільше – одеситів. В машині їхало п'ятеро випускників тамтешньої Військової академії, один лейтенант із столичного вишу та сповнений натхнення і впевнений у собі лейтенант Старичок зі Львова. – Ми ще мало знали один одного, тому всі їхали мовчки і розуміли, що ця дорога не веде на навчальний полігон. Кінцевий пункт нашого призначення – передова. У всієї сімки були схожі думки та хвилювання. Адже ніхто раніше на фронті не був. Курсантські роки минули – попереду доросле життя, – пригадує свій перший день на посаді начальника інженерної служби підрозділу старший лейтенант Микола Старичок.

Глибокої ночі на передовій молодих офіцерів чекав комбат, про якого підлеглі кажуть, що це людина з дуже гарним почуттям гумору. Для того, щоб зняти напруження в колективі, він часто жартував. Йому відрекомендувалися всі новоприбулі лейтенанти. Микола – останнім. Коли командир запитав, хто такий, Старичок відповів, як постріл зробив: «Призначений на посаду начальника інженерної служби батальйону випускник Національної академії сухопутних військ лейтенант...». Комбат не дослухав молодого офіцера: «Навіть не хочу знати, як тебе звати, адже ваш брат на фронті довго не живе». Звичайно, командир пожартував, але Микола зрозумів це не відразу. Тоді йому навіть стало моторошно. Каже, що перед очима наче промайнули все дитинство та юність.

...Він вирішив одягнути військового однострій ще у шкільному віці. Спочатку вступив до військового ліцею у Кам'янці-Подільському. В перші дні ще сумнівався у своєму виборі. Тим більше що мав репутацію розбишаки і непосидючого хлопця. Його лякала сувора армійська дисципліна, дотримання розпорядку дня. Поділився наболілим із батьком, сказав, що хоче покинути лицей. Та батько заспокоїв сина: «Не поспішай, придивися. Адже це був твій вибір!.. Як на мене, ти, сину, подорослішав раніше за друзів. І твоє завдання – добре опанувати військову науку. А до армійського життя, переконаний, ти звикнеш і лицейські роки згадуватимеш як найкращі».

Так і сталося. По закінченні лицейом Микола вступив до військового вишу у Кам'янці-Подільському, а закінчив навчання в Академії сухопутних військ імені гетьмана Петра Сагайдачного. Саме зі Львова невдовзі і відбув на війну...

Вже на другий день на фронті він отримав своє перше бойове завдання: разом із своїм інженерно-саперним взводом вийшов на передову, щоб на підконтрольній батальйону ділянці замінювати місця можливого проходження диверсійно-розвідувальних груп (ДРГ) ворога. Саме в цей день усвідомив, що, так би мовити, дитинство закінчилося і місця для жартів вже немає. А є підлеглі, за життя яких відповідаєш, є бойове завдання, яке потрібно виконати якісно та вчасно.

Микола пригадав, як під вогневим прикриттям наших підрозділів пішов на передній край, взявши із собою сапера. Тоді важливо було показати власний приклад.

– Коли встановлював свою першу міну, у мене тремтіли руки. Було страшно. Іноді перехоплювало подих, – розповідає він. – Але усвідомлення важливості моєї роботи не дало мені провалити свою першу бойову вилазку. В той момент для мене не було жодної дрібнички. Вивчав кожен сантиметр ділянки і лише тоді робив наступний «крок». Не передати почуття, яке було у мене після виконання завдання.

...Одного разу сапери Старичка замінували поле. Офіцер дав команду тим, хто встановив міни, самостійно відходити назад, а сам залишився замінувати западинку, яку важко було візуально контролювати навіть удень. Цим, зрозуміло, могла будь-коли скористатися ворожа ДРГ.

Оскільки, по рації Миколі наказали повертатися. Коли не почули його відповіді, продублювали: «Старичок, Старичок, відходь додому. Тебе вже тримають на прицілі!». Так як радіостанція сапера була приглушена, щоб не заважала концентрації, він нічого не почув і продовжував обережно вивчати щупом ґрунт навколо себе.

Натомість наші розвідники перехопили радіообмін «сепарів»: **«Видим человека в поле со щупом, это может быть «укроповский» сапер».** У відповідь

прозвучало: **«Наблюдайте, огонь не открывать».**

Коли Микола повернувся на базу, до нього підійшов колега з позивним «Че Гевара»: «Друже, навіть що ти в бій так рвешся, нащо тобі той адреналін, коли можеш запластити за нього життям?»

Ну ви, сапери, взагалі без страху. Я скільки воюю, такого не бачив. Сказали ж, що тебе тримають на прицілі, чого не послухав?». Тоді Старичок все зрозумів, і його зайва

зухвалість одразу кудись зникла. Він усвідомив, що у війни є свої правила, які йому треба засвоїти. За те, що залишився живим, він подякував ангелу-охоронцю.

Відтоді став обережнішим, але в тилу не відсиджувався. Якось офіцер працював зі своїми саперами та групою прикриття в лісосмузі. Коли ворог відкрив по них прицільний вогонь, за лічені секунди кулями постинало гілки дерев та кущів.

– Я миттю опинився на землі і руками почав рити окоп, щоб хоч якось укритися від вогню. У відповідь ми не стріляли, тож ворог думав, що нас знищив. Потрібно було витримати паузу. Та хтось із десантників, чії позиції були поблизу, не витримав і відкрив вогонь у відповідь. Противник знову «підстриг зеленку» поруч з нами, тільки цього разу щільніше і нижче, стрільба по нас продовжилася, – пригадає Микола. – В радіоефірі тоді почув: «Бовдури, що ви робите, там наші «їжачки» (так називають саперів на армійському сленгу) працюють, не стріляти!». Тоді ми дивом вцілили.

Буває на фронті й таке, що якесь невідоме відчуття підказує: не роби цього, побережи себе, не геройствуй! Бійці називають це «чуйкою». Одного разу і вона допомогла Миколі.

Перед виконанням чергового завдання, коли потрібно було просуватися відкритою місцевістю, підлеглі попросили офіцера перечекати. Випалили по цигарці, потім ще по одній. Раптом командира осяйнуло: недаремно бійці ніяк не накуряться... І саме в цей момент розпочався масований ворожий обстріл.

Після перших днів на передовій і бойових завдань Старичок поїхав на збори молодих офіцерів до Житомира. Там він почував себе вже бойовим офіцером: «Хто мене може тут навчити чогось нового, коли я вже побував під ворожими обстрілами і виконав не одне бойове завдання?», – розмірковував він.

Але заняття в Житомирі проводили офіцери також із досвідом АТО. Щоб трошки приборкати зухвалість молодих лейтенантів, вони казали: «Хлопці, те, що ви маєте бойовий досвід, додає вам тільки поваги та честі, але не дай, Боже, щоб ви побачили те, що ми бачили в ДАПі (донецькому аеропорту). Саме там писались найкривавіші сторінки нашої історії. І загалом ви ще зовсім молоді і «зелені», тому краще візьміть собі на озброєння дуже багато корисних речей, які ми вам розкажемо і покажемо».

Коли Микола проходив курс навчання на зборах, до нього прийшла страшна звістка. Підірвався під час розмінування ворожої міни підлеглий сапер Сергій Ісаєв.

– Тоді мене переповнювали досі незнайомі почуття. Почувався відповідальним за Сергія. Знаю точно, якби пішов на вилазку разом із ним, цього б не трапилось. Після пережитого більше ніколи не залишаю свій взвод. Більше «двохсотих» і «трьохсотих» у мене не було, – каже Микола.

Ще одним «гарячим» місцем служби офіцера стала Авдіївка. Туди його підрозділ прибув у першій годині ночі і до ранку облаштувався свої позиції. Ось там і почалося справжнє «весілля». Обстрілів було вдсятеро більше, ніж в Новгородському. Коли терористи лупили із 122-го калібру, здавалося, бетонне укріплення складеться як іграшковий будиночок.

Саме там, на «промці», Микола набув для себе новий досвід. Зізнається, що до цього він ніколи не стикався із мінами типу ПОМ-2. Але зміг її знешкодити. Таку міну

противник скидає з квадрокоптера, і вона автоматично налаштовується. У різні боки в 9-10 метрів вона випускає чотири тонкі паски, які автоматично чіпляються, скажімо, за гілки. Міна має систему автоматичного знищення і через деякий час самоліквідується. Вони є забороненими, але на Донбасі наші сапери їх виявили чимало. Як і інших «сюрпризів».

Наприклад, пасток, які розміщують на висоті зросту людини. При цьому до дроту прив'язують гачки, які чіпляються за одяг і у такий спосіб приводять вбивчий механізм у дію. Такі розтяжки використовувалися під час бойових дій у Чечні. Для сапера вони становлять смертельну небезпеку, яку можна проґавити, адже здебільшого вся увага зосереджується на землі. Тож сапер має бути готовим до будь-яких нестандартних ситуацій. Адже він завжди йде першим. Ризикує сам і водночас відповідає за життя інших.

Сьогодні на Донбасі вистачає роботи для саперів. Терористи залишили після себе багато саморобних вибухових пристроїв у житлових районах. Часто вони замасковані під звичайні побутові предмети, іграшки, мають вигляд музичних проґравачів, іншої побутової чи офісної техніки тощо. В будинках, де дерев'яна підлога, встановлюють пристрої, які спрацьовують, коли дошки прогинаються під вагою тіла. Вибухова небезпека може

причаїтися й у звичайному мішку.

– Одного разу ми рухалися колоною, обабіч дороги стояв наповнений чимось мішок. Звичайний білий мішок, начебто покинутий або забутий поспіхом. Ми вирішили зупинитися та обстежити його. Виявили вибухівку, а від мішка до найближчих кущів тягнувся дріт. За нашими колонами полювали. Проте в кущах вже нікого не було, певно, терористам щось завадило, – розповідає Микола Старичок. – А ще стався випадок, коли в літньої жінки в городі знайшли снаряд, який не вибухнув. Наші сапери швидко прибули на місце і знешкодили його.

Будь-яка війна рано чи пізно закінчується, але для саперів вона завжди триває довше. Останніми повертаються саме вони.

Минуло не так багато часу з того моменту, коли в армійській вантажівці їхали на передову семеро лейтенантів, серед яких був Микола. Всі воїни прибули до свого пункту призначення, яким стала війна. Когось вона ламає, когось надихає, когось загартовує, але в будь-якому випадку змінює. Змінила війна й Миколу Старичка. Він швидко пройшов усі трансформації. Провів в окопах не одну ніч, навчився засинати під звуки вибухів та пострілів та, попри все, вірить в майбутнє без війни.

Ігор ПАРУБСЬКИЙ

ВІЙНА ЗМІНИЛА ЙОГО ЖИТТЯ

Ще два роки тому він не міг уявити, що доведеться жити в польових умовах, спати у бліндажах, що життя супроводжуватиметься ворожими пострілами. Що все це відбуватиметься на українській землі за кілька кілометрів від «братської» Росії. Однак саме такі реалії супроводжували Дмитра Дегтяря, звичайного юнака із Запоріжжя, який на собі відчув увесь «смак» нинішньої війни, що точиться на Сході.

Про себе розповідає охоче. Стверджує, що у шкільні роки був звичайним розбишакою. Як всі хлопчики, ганяв м'яча у дворі, нишпорив по сусідських садках... Хіба міг замислюватися про так звані високі матерії?.. Та 2012 року, по закінченні школи, не «відкосив» від строкової. Більше того, через рік підпише контракт, а у червні 2014 року вже захищатиме Україну від ворога.

Загалом у зоні АТО Дмитро перебував двічі. Спочатку виконував непрості бойові завдання поблизу селища Дякове, що на Луганщині. Цей період згадує, м'яко кажучи, з невеликим ентузіазмом, оскільки практично весь період служби йому

разом із товаришами доводилося жити просто неба, спати у землянках, відчувати нестачу продовольства та води... Вони були на відстані витягнутої руки від кордону з Росією, коли противник не дозволяв доставляти все необхідне українським захисникам. Та все скінчилося для нього 12 липня, коли отримав осколкове поранення і був доставлений у шпиталь...

– Все розпочалося близько першої ночі, коли ворог почав обстріл наших позицій із «градів». Мені здавалося, що я надійно укритися від розривів... Та коли наді мною в дерево вцілила ракета, відчув сильний біль в нозі. А далі – чотири місяці лікування та реабілітації, – розповідає Дмитро. – Де тільки не був, які шпиталі не відвідував: і в Дніпрі, і в Головному військовому клінічному госпіталі, і в Ірпінському, в лікарнях Запоріжжя та Одеси. Однак таке складне лікування дало свій позитивний результат, і медикам вдалося зберегти мою стопу. У всіх медичних закладах до мене ставилися дуже добре. З особливою теплотою згадую волонтерку Наталю Усюпову, яка допомагала мені наче мама. І як тільки отримав

*Молодий сержант
Дмитро ДЕГТЯР
факультет ракетних військ і
артилерії*

дозвіл військово-лікарської комісії, Дмитро у вересні 2015-го знову відбуває в зону збройного протистояння. Тепер його підрозділ дислокувався поблизу селища Желанне Донецької області. Умови проживання відрізнялися від попередніх. Всього було вдосталь. Навіть періодично могли прийняти душ. Спілкувалися і з місцевим населенням, які не покинули своїх домівок. Настрої були різними. На його думку, лише половина селян підтримувала українських вояків... Про товаришів розповідає з якимось сумом, адже хтось із них загинув, хтось продовжує воювати. Саме з ними до червня 2016 року протистояв агресору та сепаратистам.

У перший місяць літа за порадою командира Дмитро подав документи на вступ до Національної академії сухопутних військ. Хоча чи не до останнього мріяв опанувати фах кока на судні. Та саме війна змусила зробити вибір! І про нього він не шкодує.

Дмитро зізнається, що війна його змінила і змусила замислитися над своїми життєвими пріоритетами:

– Я, можна сказати, став людиною. Відчуваю, що справді став іншим. Ще донедавна не розумів життя, його сенс... Інакше дивлюсь і на батьків, для яких тепер живу. Інакше ставлюся до навчання. Воно для мене – в пріоритеті, адже хочу і стану справжнім офіцером, таким, якими були мої командири в зоні АТО. Так що війна змусила нас розставити акценти. І головне, що в складний для України час ми стали на її захист!

Оксана ВОЙТКО

Сержант Артем РАФАЛЬСЬКИЙ
факультет
бойового застосування військ

Його теплий погляд й така щира посмішка здатні зігріти сотні сердець. Артем Рафальський – так звуть сучасного героя, який 35 років тому народився у селі Кірове на Кіровоградщині.

Змалку хлопець полюбив армію, цікавився буквально усім, що було пов'язане з нею. Каже, що цю любов прищепив дідусь, який не один десяток років віддав Збройним Силам. При нагоді, коли подорослішав, завжди надягав його форму. Мріяв про те, що й свою матиме. А ще – про ордени й медалі, які завжди асоціювалися у нього з мужністю!

ЗНАЙ СВОЇХ ГЕРОЇВ!

Проте не одразу пов'язав свою долю з армією. Після школи вступив до училища, де навчався на газоелектрозварювальника, і лише після його закінчення пішов на строкову службу до 169-го навчального центру Сухопутних військ Збройних Сил України, більше відомого як Навчальний центр «Десна».

Після закінчення служби працював на «Криворіжсталі», а 2005 року переїздить до столиці. Тут для Артема розпочинається новий етап у житті. Як сам розповідає, його робота на той час жодним чином не була пов'язана з військовою діяльністю. Працював важко, але все потрібне для нормального життя у нього було: автомобіль, квартира, пристойна зарплата...

Визначальним став 2013 рік, а точніше день, коли вперше вийшов на Майдан. Свій вибір зробив свідомо, адже не міг знаходитися осторонь від дійсно революційних змін, які охопили столицю та Україну.

«Я з першого дня на Майдані. Після того, як мій роботодавець побачив мене серед мітингуючих, повідомив про моє звільнення, так я втратив роботу. Чи шкодував? Звісно, що ні! Адже обирав майбутнє для нас, укра-

їнців, відмовившись від особистої кар'єри».

З початком війни на Сході Артемові приходиться повістка з військкомату, і він свідомо приймає рішення вступити у 25 батальйон «Київська Русь». Так розпочинається ще один непростий етап в його житті. Від 20 серпня 2014 року до грудня він з побратимами воює у Дебальцевому. Після двотижневої відпустки знову повертається на фронт.

«Зателефонував командир батальйону і повідомив, що потрібно виручати підрозділи, які потрапили у скрутні ситуації... Спочатку воювали в Дебальцевому, а з 15 січня – у Вуглегірську, де у нас були найбільші втрати».

В Артема – незаперечний авторитет і серед особового складу, і серед командування батальйону. Не випадково він, сержант, виконував обов'язки командира роти.

Дуже важко було тоді, коли вони з побратимами прикривали вихід підрозділів 128-ї бригади з-під обстрілу та оточення. Тоді й отримав поранення та контузію та був скерований у Дніпропетровський шпиталь... Після лікування та реабілітації знову повертається на фронт: Артемівськ, Часів Яр, Попасна – це не повний перелік населених пунктів, де доводилося воювати.

Невдовзі Артем повертається додому. Саме тоді постає питання, а що робити далі? Не міг повірити, що всього за рік київське життя стане для нього незрозумілим і чужим. Подальший шлях підказали друзі, з якими воював, пройшов Майдан. Саме вони порадили вступити до Національної академії сухопутних військ. «Я в жодному випадку не шкодую, що навчаюсь тут. За рік стільки всього дізнався... От якби всі ці знання та тоді, в АТО... Набагато б легше було і менше втрат».

Сьогодні Артем продовжує спілкуватися з побратимами, які досі перебувають на Сході. Допмагає, чим може. Комусь потрібна порада, хтось потребує інформації, щоб полагодити техніку тощо. «Немає різниці, де ти знаходишся. Якщо є бажання, то і у Львові продовжуєш воювати з ворогом...», – переконаний Артем, який прагне якомога швидше потрапити на Донбас, аби дати відсіч агресору та відстояти вільну і незалежну Україну.

Роксолана СКУРАТКО

ВПЕРЕД ДО ЗІРОК!

Родом я із села Старява Мостиського району на Львівщині. Чому я обрав саме цю професію? Напевно, визначну роль відіграло те, що в дитинстві переглядав чимало фільмів на військову тематику. Вони справляли на мене дуже сильне враження. Вже тоді я зрозумів, що в майбутньому піду на військову службу. І ось коли закінчував 9 клас, саме тоді вирішив спробувати, як це бути військовим – вступив до Львівського ліцею з посиленою фізичною підготовкою ім. Героїв Крут. В перші дні було складно звикнути до розпорядку дня, навантажень, які там з'явилися. Та пройшов деякий час і все в норму валося, ранкові підйоми стали звичними, все стало на свої місця. І так минули мої 2 роки в ліцеї. З вибором майбутньої професії я вже не мав жодних сумнівів. Однозначно вирішив продовжити навчання в Академії сухопутних військ, фах артилериста мені порадив мій офіцер-вихователь ліцею.

Коли став курсантом Академії сухопутних військ, все ніби почалося спочатку – курс молодого бійця, нові випробування. Але мені це вже було знайомим. Уже під час навчання нам дали зрозуміти, яким повинен бути справжній офіцер – сміливим, розумним, досвідченим, чесним та справедливим. Вміти вміло керувати підпорядкованим особовим складом, швидко й оперативно приймати рішення та практично втілювати їх у життя. Адже саме

відчасного і правильного прийнятого рішення часто залежить виконання поставленого перед підрозділом завдання і збереження життя особового складу.

Хочу сказати, що коли вступав до Академії, то на території нашої держави не було бойових дій. З початком проведення Антитерористичної операції викладачі надавали нам приклади ефективного застосування військових підрозділів у сучасному бою. Відтак, на факультеті відбулося корегування навчальних програм з урахуванням отриманих матеріалів щодо застосування військових частин в зоні проведення Антитерористичної операції. Тепер ми також вивчаємо такі теми, як: «Способи вогневого ураження незаконних збройних формувань», «Дії батареї при зайнятті бойового порядку та при підготовці до ведення вогню в базовому районі» та багато інших.

Також ще одним важливим чинником набуття знань є присутність на факультеті курсантів, які безпосередньо брали участь у бойових діях на Сході України. Прикладом для мене є випускник нашої Академії старший лейтенант Юрій Гера. Перебуваючи у Луганському аеропорту, він корегував вогонь нашої артилерії під час наступу противника. І навіть отримавши серйозні поранення, він продовжив виконувати своє завдання, аж поки останній наш військовослужбовець не залишив території аеропорту. Саме такі офіцери, на мою

*Молодший сержант
Руслан ШИБУНЬКА
факультет ракетних військ і
артилерії*

думку, є справжніми героями наших днів, і ми повинні рівнятися саме на них.

У подальшому, переконаний, що невдовзі конфлікт на Сході нашої держави закінчиться, і наші громадяни нарешті повернуться до мирного життя, а ми будемо боронити Батьківщину вдень і вночі, адже ми – патріоти своєї Вітчизни.

*Курсант Микола КОМЛИК
факультет ракетних військ і
артилерії*

У моїй сім'ї здавна панує традиція військових. Мій прадід, дідусь, батько, а тепер і я – військові. З дитинства я дивився на батька і хотів стати як він. Тому коли прийшов час вступати до вузу, я,

не вагаючись, обрав ще на той час Академію сухопутних військ ім. гетьмана Петра Сагайдачного. Оскільки мій батько артилерист, він порадив мені обрати дану спеціалізацію. Я обрав цей славетний рід військ, в якому планую продовжувати подальшу службу.

З початком АТО став помітним на тиск на профільні предмети, а згодом, коли почали з'являтися перші висновки та практичні поради щодо застосування підрозділів ЗСУ в АТО, вони почали втілюватися та використовуватися під час практичної складової навчання. Розпочалося детальніше вивчення тематики стосовно ведення бойових дій у місті, боротьби з незаконними збройними формуваннями. Для мене прикладом завжди був мій батько. Саме таким офіцером прагну стати і я. Він спонукав мене вступити на військову службу. І коли оголосили про початок АТО, він, не вагаючись, відправився в зону бойових дій. Довгих 18 місяців 3-ох ротаций і безліч виконаних бойових завдань. За час його командування підрозділ не зазнав жодних бойових втрат. Ось він, зразок для молодого офіцера, – стовідсоткове виконання завдання і жодних втрат особового складу.

На даний момент батько продовжує військову службу. Дуже багато чого розповів і мені. Він побачив війну власними очима. Я сподіваюся, що в подальшій своїй службі я зможу покластися на нього й отримати ще більше досвід.

Попереду мене чекає важкий і довгий шлях. Невідомо, що чекає нас у майбутньому. Я сподіваюся, що саме наше молоде покоління завершить цей збройний конфлікт на Сході України.

Зараз наша армія на шляху модернізації і я, впевнений, що ми досягнемо запланованих показників. За час проведення АТО наші Збройні Сили набули колосального досвіду, який необхідно використовувати і втілювати. Країна рухається до блоку НАТО, і для вступу нам необхідно набутися показників для цього. Хочеться служити у професійній і надійній армії, яка має новітню техніку та обладнання, бути впевненим у своєму майбутньому в одній із провідних армій світу.

І коли настане мирний час на нашій Батьківщині та загарбник буде відкинутий за кордон, усі українці повернуться до мирного життя, а ми і надалі стоятимемо на охороні нашої незалежності та суверенітету.

ВПЕРЕД ДО ЗІРОК!

Професією офіцера я мав з дитинства. Читав книжки, дивився художні фільми і уявляв, як буду командувати підлеглими, як прийматиму рішення у непростих ситуаціях бою. Моя мрія кожен раз підсилювалася, коли я дивився на свого батька, саме з нього я брав приклад і був впевнений, що немає кращої роботи у світі, аніж служити своєму народові, стояти на його захисті і відчувати гордість за це. Він є і був для мене головним прикладом чоловічого ставлення до життя і армії.

Коли мені виповнилося 11 років, батько взяв мене на полігон. В цей час строківки стріляли з автомата. Пам'ятаю, як мене переповнювали емоції, коли сам зробив перший постріл, відчув запах пороху та вразив ціль... А головне, я відчув себе на одному рівні з солдатами!

Під час навчання в школі, а потім у Чернігівському ліцеї з посиленою військово-фізичною підготовкою продовжував працювати над собою, щоб бути відповідальним, сильним, самостійним у прийнятті рішень. Мої батьки пишались мною і підтримували мене.

До речі, перші місяці навчання в ліцеї були дуже важкими: новий розпорядок дня, нові вчителі тощо – до всього цього треба було звикати. Але ці труднощі я подолав. На другому курсі постало питання щодо вибору військового вишу. Пристав на пораду батька обрати шлях військового інженера. І 2013 року вступив до Академії сухопутних військ.

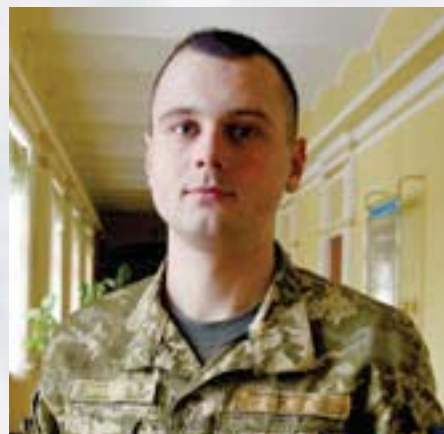
Нелегким було входження в курсантську цікавістю спостерігав за подіями на Майдані. З тривогою тоді дивився, що відбувається і в Криму. Коли Російська Федерація анексувала Крим, зрозумів, що на цьому агресія північного сусіда

не закінчиться. І дійсно, на Сході України розпочалась Антитерористична операція.

Я був впевнений, що українська армія, офіцери і солдати зможуть захистити українську землю. Тому з більшою наполегливістю вивчав тактико-спеціальні дисципліни, а саме вибухову справу, інженерні загородження, тактику. Викладач кафедри тактики підрозділів бойового (оперативного) забезпечення підполковник Олег Швець щоразу налаштовував нас на навчання, допомагав засвоювати важкий матеріал, підтримував наш моральний дух.

Сьогодні я завершую навчання на факультеті підготовки спеціалістів бойового (оперативного) забезпечення за спеціалізацією «Управління діями підрозділів інженерних військ» і вже через декілька місяців мені довірять командирську посаду. Мої старші товариші, попередники, виявили у боротьбі за незторканість і територіальну цілісність України неабиякий професіоналізм. Віталій Черних, Олександр Фурман, Олександр Чорпіта, Микола Плясан були нагороджені орденом Богдана Хмельницького III ступеня. Ще декілька років тому вони були курсантами нашого факультету, а сьогодні – героїчні офіцери Збройних Сил України. Усе, що отримали вони у стінах Національної академії, допомогло їм діяти на фронті фахово та мужньо. Саме на таких патріотів ми й зобов'язані рівнятися.

Спеціалізація «Управління діями підрозділів інженерних військ» має багато цікавих дисциплін. Та найбільше мене приваблювали заняття з вибухової справи, інженерних загороджень, переправи та водолазна підготовка, практичну складову яких ми відпра-

Курсант Ярослав ШЛЯПКІН
факультет підготовки
спеціалістів бойового
(оперативного) забезпечення

цьовуємо два рази на рік на базі Міжнародного центру миротворчості та безпеки. Такі викладачі, як підполковник Олег Швець, підполковник Руслан Колос, працівник ЗС України полковник запасу Володимир Павлючик та інші докладали і продовжують докладати чималих зусиль для того, аби передати нам необхідні знання та особистий досвід, який обов'язково нам знадобиться після випуску, адже на Сході України точиться бойове протистояння, коли Російська Федерація нахабно хоче встановити контроль над українськими землями. У цей непростий час для нашої країни для того, щоб стати справжнім офіцером, ми повинні наполегливо навчатися, опановувати науку серйозно, відповідально, щоб у майбутньому бути фахівцями з великою літери.

Невдовзі ми отримаємо перше офіцерське звання «лейтенант». Нарешті одна із найзаповітніших моїх мрій здійсниться, і я з гордістю зможу сказати: «Я – офіцер України!»

Курсант Олег ДУЧЕНКО
факультет бойового
застосування військ

Я мріяв стати офіцером, здобути хорошу освіту. Саме тому вступив до Академії. Але хіба міг подумати, що в перший рік мого навчання розпочнеться війна, і нам доведеться захищати нашу Батьківщину.

З початком збройного протистояння на Сході в нашій підготовці почали широко застосовувати досвід АТО, свої знання та вміння передавали викладачі, які отримали бойовий досвід на Донбасі. В свою чергу, я підтримував зв'язок із нашими випускниками, які давали нам поради щодо навчання, на що потрібно звернути увагу. Особливі зміни відбулися в організації польових виходів. Вони стали набагато інтенсивнішими та продуктивнішими, особливо на заняттях з тактики, вогневої підготовки, спеціальних дисциплін.

На моє переконання, нині ставлення у суспільстві до офіцера кардинально змінилось. Адже у період бойових дій саме він несе надзвичайно велику відповідальність, в тому числі і за життя та здоров'я підлеглих, при цьому він

повинен ефективно виконувати бойові завдання з мінімальними втратами. Престиж офіцера зростає, всі розуміють, що це надзвичайно важка і відповідальна праця. Офіцер – це лідер, який власним прикладом веде за собою підлеглих.

Навчання в Академії промайнуло, як один день. Та воно було цікаве і насичене. Тут я зрозумів, що таке справжня дружба. А ще завжди пам'ятатиму заняття, які проводили полковники Володимир Шишков, Юрій Крупкін, Євген Вірков. Ми завжди з нетерпінням чекали польових виходів, тому що вони проходили надзвичайно повчально, особливо навчання батальйонно-тактичної групи. Це були мої перші масштабні навчання, де ми виконували поставлені завдання з бойовими стрільбами.

Що очікую від подальшої військової служби?.. Нині країна переживає важкі часи і перш за все я докладаю максимум зусиль, аби якомога швидше перемогти ворога. Я хочу миру для свого народу. А тому знаю, що поведу своїх підлеглих у бій, аби досягти цього!

Сержант Дмитро ГОРБУНОВ
факультет підготовки
спеціалістів бойового
(оперативного) забезпечення

Я обрав професію військового тому, що вона є покликанням для справжнього чоловіка, уособленням сили, мужності, надійності. В моїй сім'ї не було військовослужбовців, але мій дядько, офіцер, постійними розповідями про службу в армії та її престиж зумів прищепити мені величезне бажання стати офіцером, яке для мене ще з дитинства стало мрією всього життя.

Після закінчення школи я й розпочав цей довгий шлях до здійснення

ВПЕРЕД ДО ЗІРОК!

мрії. 2009 року призвався на військову службу за контрактом. Власне безпосередньо у війську все більше і більше хотілось стати офіцером! Тому після чотирьох років служби я з другої спроби все ж зумів вступити до славетного навчального закладу – Національної академії сухопутних військ імені гетьмана Петра Сагайдачного.

На момент вступу я розумів, що офіцер – це людина, яка покликана захищати свій народ, боронити свою землю. Але на той час ми жили в мирній країні і навіть подумати не могли, що доведеться зі зброєю в руках воювати проти загарбника. Саме події на Сході докорінно змінили наше ставлення до навчання, розуміння свого істинного призначення: захист своєї Батьківщини від будь-кого, в незалежності від політичних ситуацій. Неочікуваний «ніж у спину» від «братнього» народу, показав, що ми – Українці, маємо зі зброєю в руках захищати свою неньку Україну, заради майбутніх поколінь. І щоб не було соромно дивитись у очі своїм дітям, ми маємо вистояти і відвоювати нашу територію.

Тепер українському офіцеру потрібно оволодіти таким багажем знань,

навичок та вмінь, які дозволять йому успішно виконувати поставлені бойові завдання. Саме від мене та моїх товаришів по службі залежатиме подальша доля нашої України у боротьбі з агресором.

Зараз, коли до випуску – декілька місяців, я докладаю усіх зусиль, аби отримати якомога більше тих безцінних знань, які дають нам викладачі. Адже якісне засвоєння цих знань невдовзі стане нам у нагоді та сприятиме швидкому входженню в новий колектив, підготовку підлеглих. Впевнений, що вступивши до лав офіцерського корпусу, з честю та гідністю виконуватиму свій обов'язок перед Батьківщиною та українським народом. Вірю, ми зможемо встановити мир на нашій рідній землі і більше нікому не дозволимо зазіхнути на її цілісність та недоторканність. А в майбутньому, коли всі негаразди та конфлікти будуть вирішені і настане довгоочікуваний мир та спокій, ми продовжимо підвищувати професіоналізм своєї армії та обороноздатність держави.

Щиро вірю в світле майбутнє своєї неньки-України та у велич нашого народу!

Курсант Михайло ТРИГУБЮК
факультет бойового
застосування військ

Війна на Сході України продовжується, тому ми, випускники нашої Академії, одразу відбудемо в район збройного протистояння. Знання, навички та вміння ми отримали добрі. Адже навчали нас тому, що потрібно на війні, що потрібно для перемоги над агресором! І робили це ті викладачі, які самі пройшли дорогами війни, військових конфліктів. Ми, зі свого боку, навчалися

наполегливо, усвідомлюючи, що вся інформація, отримана на заняттях від науково-педагогічних працівників, обов'язково знадобиться в подальшому, під час нашої офіцерської служби.

Так, ми станемо офіцерами. І кожний з нас обов'язково поставить безпеку та добробут українського народу вище власних інтересів, зробить усе можливе для захисту Батьківщини. Адже патріотизм як вияв національної гідності є невід'ємною складовою моральних якостей офіцера.

До конфлікту на Сході України офіцерське звання було знівельоване, а армія просто знищена. Та нині професія офіцера знову стає престижною. І ми з приходом у війська повинні проявляти не лише командирські якості, але і виховувати своїх підлеглих, навчати їх, допомагати у тих чи інших складних ситуаціях.

Що запам'яталося мені за роки навчання?.. Коли лише розпочались бойові дії на Сході нашої держави, на Яворівському полігоні створили батальйонну тактичну групу, куди зарахували і курсантів Академії. Вже тоді ми мали змогу навчатися вести вогонь із БМП-2, БТР-80, обслуговувати бойові машини. Корисним і цікавим моментом була можливість попрацювати з військовими представниками із США та Канади. Заняття, які пощастило відвідати, були досить повчальними. Та й саме спілкування з ними було цікавим.

Нещодавно коло учасників АТО у штаті кафедри поповнили й молоді офіцери – випускники Національної академії сухопутних військ, які пройшли кількарічну службу у військах та отримали гарт бойовими діями. Це – капітан Андрій Манелюк, який став викладачем, старші лейтенанти Олександр Ленівий та Володимир Гера, які призначені на посади начальників лабораторій. У зоні АТО Андрій був командиром протитанкового взводу 26-ї окремої артилерійської бригади, Олександр – командиром взводу протитанкових керованих ракет 80-ї окремої аеромобільної бригади, боронив Донецьке літовище. По-справжньому легендарною людиною вважають на кафедрі Володимира Геру, який проходив службу командиром взводу розвідувальної роти 24-ї окремої механізованої бригади. Під час боїв за Луганський аеропорт він корегував вогонь артилерії, був двічі поранений, а згодом проходив лікування в Україні, Німеччині та Сполучених Штатах Америки. Саме там, за кордоном, Президент України й вручив йому за мужність орден Богдана Хмельницького III ступеня.

– До речі, ще й сьогодні здоров'я старшого лейтенанта потребує покращення, але офіцер вже активно виконує свої службові обов'язки, – зауважив начальник кафедри

Кафедра ракетних військ і артилерії Національної академії сухопутних військ, де начальником є полковник Сергій Свідерок, – чи не єдиний підрозділ вишу, де усі науково-педагогічні працівники з числа офіцерів кадру – учасники бойових дій. Пройшли гарт відрядженням у зону Антитерористичної операції заступник начальника кафедри полковник Руслан Бондар, старші викладачі: полковник Андрій Петровський, підполковник Олександр Мельник, підполковник Сергій Стегура, підполковник Олександр Вахнін, підполковник Максим Баландин, підполковник Максим Бахмат, доцент підполковник Олександр Руденко, викладачі – підполковник Юрій Сінков, підполковник Олег Сліпаченко, майори Михайло Олійник, Віктор Недопьокін, Андрій Гамарнік, Віталій Биков і Роман Бубенчиков.

ІДЕЇ - ДОСВІД, НАБУТИЙ У БОЮ

РВіА полковник Свідерок. Чимало учасників бойових дій й серед працівників ЗС України кафедри, тобто військовослужбовців запасу. Наприклад, генерал-майор Олександр Рачок перебував у зоні АТО, а генерал-майор Сергій Николаєв, полковник Юрій Баннов, полковник Євген Гаврюшин, полковник Валерій Вознюк у свій час виконували обов'язок в Афганістані.

Безумовно, усі з вищеперелічених можуть не лише якісно викладати курсантам дисципліни, а й використовувати особистий досвід, наводити при необхідності приклади, які мали місце у тій чи іншій обстановці і т.п.

– «Навчатися того, що необхідно на війні» – це девіз кафедри ракетних військ і артилерії. А як підтверджується він у житті, що з бойового досвіду, набутого в АТО, використовуєте ви сьогодні у навчально-виховному процесі? – поставив я запитання офіцерам науково-педагогічного складу.

Було б дивно, якби з початком бойових дій на Сході України навчальних планів і програм

підготовки фахівців-артилеристів не торкнулися відповідні зміни. Наприклад, у навчальному процесі сьогодні широко використовуються нові принципи застосування артилерії: значно збільшено завдань вночі, курсанти навчаються взаємодії з іншими родами військ, використовують на заняттях безпілотний літальний апарат для ведення розвідки. Скажімо, так звана «вогнева карусель» використовується при застосуванні реактивної артилерії. Її принцип полягає в тому, що у вогневому взводі на бойовій позиції постійно перебуває одна чи дві бойові машини з трьох. Приміром, одна на завантаженні, друга веде вогонь по цілях і по закінченні відразу відправляється заряджатися, а третя у цей час чекає на команду щодо відкриття вогню у відповідь.

– За існуючими напрямками підготовки курсантів у нас створені та у цілому утримуються в належному стані всі необхідні об'єкти навчально-матеріальної бази, їх кількість і наповнення відповідають ліцензійним вимогам, – підкреслив під час нашої розмови начальник ка-

федри ракетних військ і артилерії. І дійсно, достатньо згадати лише класи – теоретичних основ стрільби і управління вогнем артилерії, метеорологічної та балістичної підготовки стрільби, бойової роботи артилерійських підрозділів, їх бойового застосування та управління діями, класи вивчення підготовки до роботи та порядку дій на апаратурі різних комплексів. Тренажери, які знаходяться на кафедрі, підтримуються у справному стані та використовуються в повному обсязі для проведення занять. Зрозуміло, що це якісно відповідає навчальним планам і програмам підготовки фахівців-артилеристів і завданням сьогодення.

– Нарешті завершили ми облаштування навчального павільйону, який створено з використанням досвіду Антитерористичної операції, – продовжив начальник кафедри. – Там розташовані гармати, міномети, макети вогневих позицій тощо.

... Важко уявити собі військовий навчальний заклад без полігону. На базі Міжнародного центру миротворчості та безпеки майбутні офіцери на практиці закріплюють знання, що отримали у пункті постійної дислокації Національної академії сухопутних військ. І удень, і вночі вони навчаються діяти в умовах, максимально наближених до бойових, набувають необхідних навичок у роботі з озброєнням і на техніці. Польовий вихід є традиційною складовою навчального процесу кожного факультету. Успішно завершився він і у курсантів, що навчаються на кафедрі ракетних військ і артилерії, який тривав з кінця жовтня до останніх чисел листопада. Практичний вишкіл на полігоні проходили курсанти від

першого до п'ятого курсів. Під час низки комплексних тактичних занять відпрацьовувалися управління діями артилерійських підрозділів, стрільби з мінометів 2 Б9 та 2 Б11, установок 2С1 «Акація». Під час занять широко використовувався досвід бойових дій в АТО.

На одній з ділянок полігону розташовувались позиції 82-мм автоматичних мінометів 2Б9 «Васильок». Тут виконували вогневі завдання курсанти-другокурсники. Умови виконання вправи для вихованців Академії розроблені з урахуванням досвіду застосування цієї артилерійської системи під час Антитерористичної операції на сході України.

– В даному випадку вогневі завдання з цього міномета виконуються напівпрямою наводкою, – розповів старший викладач кафедри ракетних військ і артилерії військового вишу, який впродовж двох місяців командував артилерійським підрозділом в зоні АТО. – Ще рік тому ми не вчили курсан-

тів використовувати цю зброю саме так. Проте досвід бойових дій на Сході нашої держави показав, що це досить ефективний метод.

Знання із застосування артилерійського озброєння молоді гармаші здобували не лише від своїх викладачів. Пліч-о-пліч з курсантами, які до вступу в Академію не мали жодного військового досвіду, виконували вогневі завдання й ті, хто перед навчанням проходив службу в лавах ЗС України та вже виконував завдання із захисту Батьківщини у зоні збройного конфлікту на Донбасі.

Під час польових виходів молоді гармаші не обмежувались практикою у застосуванні гармат та мінометів. Вони також набували практичних навичок із водіння бойових машин, тактики, інженерної підготовки, низки спеціальних дисциплін за фахом, виконували вправи стрільб із стрілецької зброї та гранатометів.

Чим ще є цікавою кафедра, яку очолює полковник Сергій Свідерок? Нині тут діють два гуртки, які багато у чому сприяють навчальному процесу. Про історико-археологічний під назвою «Патріот» наш журнал вже розповідав на своїх сторінках. І якщо у першому гуртку курсанти здійснюють розкопки на місцях минулих боїв Світових війн, то в іншому (технічно- та історично-модельному «Цитадель») вони залучаються до історичної реконструкції артилерійських підрозділів армій минулих часів за допомогою створення макетів гармат, які мають привабливий вигляд та пізнавальні функції.

Ігор МОСЕЙЧЕНОК

Випускник 2014 року факультет підготовки спеціалістів бойового (оперативного) забезпечення старший лейтенант Олександр РОЧНЯК.

«ЗА ОБОРОНУ ДОНЕЦЬКОГО АЕРОПОРТУ»

Серед захисників Донецького аеропорту був і життєрадісний, усміхнений хлопець з карими очима та відмінною виправкою, кіборг-авіатор з позивним «Сапер».

Життя – як дивна казка. Воно непередбачуване, гірке й солодке, одноманітне й барвисте, часом сумне й радісне, але, безумовно, дивовижне й цікаве. А найголовніше – дається один раз.

Для деяких людей життєвий шлях доволі простий, для інших – сповнений випробувань. Хтось опускає руки, здається, а хтось йде до кінця. Ось і в нашого героя життєвий шлях непростий. Лише 24 роки – такий молодий, а вже загартований пеклом війни. Знайомтеся – офіцер Повітряного командування «Захід» старший лейтенант Олександр Рочняк.

Народився Сашко в родині держслужбовців у мальовничому Ямполі, що на Вінниччині. Дитинство було насиченим, адже ніколи не сидів на місці – завжди щось вигадував та експериментував. Пам'ятає, як одного разу побачив на вулиці людину у військовому однострої. Відтоді й не полишала думка про військовий фах.

Саме мрія дитинства дала Олександрові поштовх вступити до Кам'янець-Подільського військово-інженерного інституту. Склавши на відмінно іспити, вступив на факультет бойового застосування та управління діями інженерно-саперних підрозділів, де готували фахівців для інженерних військ. Та вже наприкінці третього курсу їх перевели до Академії сухопутних військ імені гетьмана Петра Сагайдачного.

П'ять років вишколу пролетіли, як один день. А після довгоочікуваного випуску молодого офіцера скеровують на посаду командира інженерного взводу в 114-ту бригаду тактичної авіації, що на Івано-Франківщині. Це був перший щабель в офіцерській кар'єрі, на який він став улітку 2014 року.

Коли на Сході країни спалахнули бойові дії, Олександр не міг залишатися осторонь. Оскільки його посада не передбачала участі в Антитерористичній операції, він одним із перших написав рапорт щодо відрядження у зону АТО. Командир військової частини клопотання задовольнив. Відтак невдовзі лейтенанта Рочняка відрядили до 95-ї окремої аеромобільної бригади на посаду заступника командира батальйону з оперативного забезпечення. Не зволікаючи, Олександр одразу ж виїхав до Житомира, а вже наступного дня був у Слов'янську.

Війна для нього розпочалася на початку серпня 2014 року. Рішенням командира частини лейтенантові Рочняку було поставлено завдання виконувати обов'язки в інженерно-саперній роті, адже це була для нього добре знайома справа. Саме у Слов'янську «Сапер» разом із бійцями роти розмінував населені пункти та місцевість після визволення від сепаратистів, знешкоджував мінні загородження, фугаси, розтяжки, знищував артилерійські снаряди та проводив утилізацію ворожих боєприпасів.

«Я виконував звичну для мене

роботу, нічим не відрізнявся від інших», – говорить Сашко. Це при тому, що лише один необережний крок міг вартувати життя не лише йому, а й побратимам. Добре пам'ятав, що сапер помиляється лише раз.

Після Слов'янська його скеровують у селище Піски Ясинуватського району Донецької області. Крізь селище на той час проходила лінія фронту, там відбувалося збройне протистояння між українськими силовиками та терористичними збройними формуваннями. Бої велися за встановлення контролю над летовищем Донецького міжнародного аеропорту, що мало стратегічне значення.

Одного разу, отримавши наказ, уже вночі він разом з побратимами висунувся у напрямку Донецького аеропорту.

Про той нічний рейд Олександр намагається розповідати дуже спокійно. «Уночі я та інші бійці у складі групи висунулися в напрямку ДАПу. У нашій колоні було чотири БТРи та два танки. Ми повинні були зайняти позицію в одному із секторів нового терміналу «Донецької фортеці». Старий термінал тоді був під контролем «Правого сектора». Ніч, нічого не видно, ліхтарі та фари, зрозуміло, вмикати не

можна. Дуже складно було зорієнтуватися. При тому, що наші позиції були обстріляні... Саме тому, коли їхали вздовж Донецького летовища, все пішло не за планом. Під час маршу один з наших танків підбили найманці. Башта від танка аж відлетіла вбік, екіпаж згорів живцем. Тоді й вирішили: на шаленій швидкості їхати до ДАПу, оскільки частка секунд – й нас могли знищити.

Коли ж заїхали на територію, то побачили російські танки Т-72. А ось аеропорт вцілілим побачити так і не вдалося. Все відбувалося дуже швидко: хлопці зіскочили з БТРів та скинули свій БК; поки розвантажувалися – весь час нас прикривав танк та міномети. До речі, ми мали дуже великий боєкомплект різноманітної зброї. Розвантажившись, техніка поїхала на базу. Від аеропорту до села Піски було лише 5 кілометрів». Саме тоді настало справжнє пекло для кіборгів: злітно-посадкова смуга палала, безперервно було чути вибухи, свист куль. Але про відступ ніхто навіть думати не смів: ворог на нашій землі!.. Хлопцям було важко орієнтуватися у повній темряві, плану аеропорту не було, та й не знали, чи є проросійські найманці в будівлі. Спочатку вони зайняли одну з кімнат, де й залишили речі, зброю, їжу...

Три дні знадобилося, щоб цілком дослідити позицію нового терміналу. Зайнявши її, бійці розмістилися на першому поверсі ДАПу. Аеропорт був повністю під контролем українських військових, кожен займав свою позицію і знав план будівлі.

Бої тривали не лише зовні аеропорту, а й дуже часто всередині. Сепаратисти постійно намагалися прорватися. Без світла, тепла, але з волею до перемоги щодоби кіборги летовища відбивали атаки бойовиків. Там не було години, щоб не прилітали ворожі снаряди, постійно докучали танки й міномети, працювала важка артилерія. Кожен день ризикувати власним життям увійшло у звичку.

«Перші дні не давали собі відпочити: не спали, навіть нічого не їли, лише пили воду, – згадує Олександр. – Але згодом, коли побачили, що люди занадто стомлені, то поділили чергування, щоб давати один одному відпочити».

Командування не полишало бійців, періодично, раз в три дні, відправляло до хлопців танк, який привозив їжу, воду та боєприпаси. «Тільки мрії можна було, щоб привести себе до порядку. Тіло колело пилом від скловати, що в терміналі була скрізь, вмивались тільки вологими серветками, бо жодного разу не було можливості скинути із себе бронік», – гірко посміхається «Сапер».

Неодноразово Олександр вступав у бойові зіткнення з ворогом. Однак про найбільш вражаючий бій в аеропорту старший лейтенант Рочняк розповідає особливу відверто: «Одного разу, коли найманці черговий раз намагалися прорватися в аеропорт, я в той час був на позиції. Побачив в іншому крилі споруди ворожого снайпера, який зайняв позицію. Спереду мене був дверний отвір, по середині якого була металева труба, і на трубі висіли кайданки. Такі металеві, гарні, можливо, що раніше там когось приковували ними. А далі, як у кіно, – уповільнена зйомка: лише секунда, я підіймаю очі, й погляд мій спрямовано в одну точку. Бачу, як в іншому крилі снайпер зайняв позицію і стріляє в мене. І в той момент розумію, що врятуватися не вдасться. Але, на щастя, куля б'є в кайданки, які висять навпроти

мене, і від них рикошетить у стіну. Я відразу ж упав на бік, в мене була мить, щоб укритися від наступного прямого пострілу».

«Найстрашніше було навіть не воювати в аеропорту, а виїжджати з нього, оскільки шлях на виїзд пролягав лише по злітно-посадковій смузі, яку повністю прострілювали. Боявся не доїхати», – зізнається «Сапер».

Перед ротацією Сашко в руїнах знайшов магнітик з надписом «Донецький аеропорт – краса і сила». «Деякі люди, які повертаються з подорожі, привозять на згадку якусь річ, переважно це магнітики. Ось і я привіз додому сувенір, він у мене на холодильнику висить», – з усмішкою мовить кіборг.

На щастя, бійці втрат не зазнали, але були поранені. Вересень та жовтень 2014 року двадцять п'ять кіборгів боронили новий термінал Донецького аеропорту, серед них і наш герой.

Справжні мужні чоловіки – наші українські військові. Зв'язку з ріднею не було, але хлопець вірив – удома про нього думають щомиті, а батьківська молитва служить йому оберегом.

Гордістю не лише для батьків,

а й для рідного брата став Сашко. Після подій на Сході молодший брат Владислав твердо вирішив пов'язати своє життя з армією. Наразі він навчається на першому курсі Національного авіаційного університету в Києві.

Неодноразово Олександр показував свою відповідальність перед державою. Це – людина, яка має високу гідність та патріотизм. Героєм себе не вважає, але твердо вірить у перемогу і відновлення довгоочікуваного миру на рідній землі. Звичайно, як і будь-який офіцер, Олександр чекає підвищення у військовій кар'єрі, чергового військового звання, на яке він звісно заслуговує.

Начальник Генерального штабу ЗС України старшого лейтенанта Олександра Рочняка нагородив нагрудним знаком «За досягнення у військовій службі». Та не менш заслуженою та омріяною нагородою для офіцера стало б отримання нагрудного знака «За оборону Донецького аеропорту».

*Ірина БАРАНОВА,
Фото Олександра Качмар,
прес-центр Повітряного
командування «Захід»*

КОЛЕКТИВ НАЦІОНАЛЬНОЇ АКАДЕМІЇ СУХОПУТНИХ ВІЙСЬК ВЗЯВ УЧАСТЬ У ФЛЕШМОБІ НА ПІДТРИМКУ ВЕТЕРАНІВ АТО

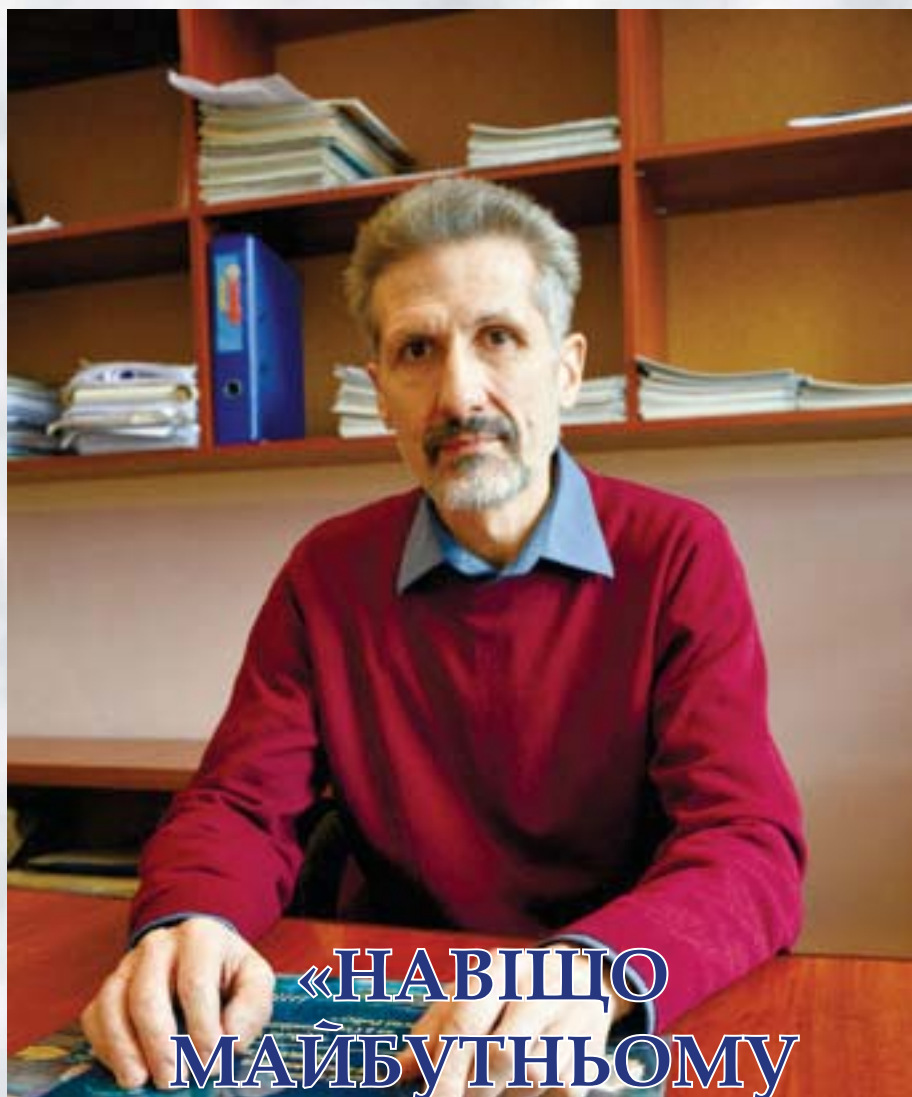
Рекордна кількість учасників – понад 700, офіцерів та курсантів. Військовослужбовці Національної академії сухопутних військ імені гетьмана Петра Сагайдачного долучилися до всесвітнього флешмобу на підтримку воїнів – учасників збройних конфліктів #22pushupchallenge. Акція, яка стартувала у 2016 році в Америці, Канаді та Європі, має за мету привернути увагу до соціальних і психологічних проблем ветеранів після повернення до мирного життя.

22 віджимання від землі військовослужбовці виконали на стройовому плацу під керівництвом першого заступника начальника Національної академії полковника Олексія Шевченка, який також взяв участь у флешмобі. Своєю участю у цій акції майбутні українські офіцери та їхні наставники прагнули привернути увагу суспільства до проблем учасників бойових дій, які захищали і захищають нашу Батьківщину в зоні АТО.

В Україні у флешмобі #22pushupchallenge взяли участь начальник Генерального штабу генерал армії України Віктор Муженко, генерали Національної гвардії України, військовослужбовці Збройних Сил України, поліцейські, прикордонники, керівники областей та міст держави. Приймавши естафету від Національної академії Державної прикордонної служби України імені Богдана Хмельницького, колектив Національної академії сухопутних військ імені гетьмана Петра Сагайдачного передав естафету особовому складу Національного університету оборони України імені Івана Черняхівського.

Відеоролик із кадрами флешмобу у Національній академії у Львові привернув увагу українських мас-медіа та користувачів соціальних мереж. Лише на офіційній сторінці у мережі Фейсбук Міністерства оборони України за перші дві доби відео, яке збило понад 15 тисяч «лайків» і 10 тисяч «репостів», переглянуло понад півмільйона людей.

«НАВІЩО МАЙБУТНЬОМУ ОФІЦЕРУ ЗНАТИ ФІЗИКУ?»

Напередодні Нового року у Львівській міськраді нагородили переможців конкурсу «Премія львівського міського голови талановитим вченим», що відбувся в рамках програми «Львів науковий».

Мерія відзначила 10 талановитих вчених, серед яких – Андрій Баумкетнер (сфера діяльності – теоретична фізика та комп'ютерні симуляції, місце роботи – Інститут фізики конденсованих систем НАН України), Юрій Калюжний (сфера діяльності – теоретична фізика, фізика колоїдних систем, місце роботи – Інститут фізики конденсованих систем НАН України), Данило Камінський (сфера діяльності – медична хімія, органічна хімія, синтез, місце роботи – Львівський національний медичний університет імені Данила Галицького), Сергій Малинич (сфера діяльності – фізика та нанотехнології, місце роботи – Національна академія сухопутних військ імені гетьмана Петра Сагайдачного) та інші.

Критеріями відбору переможців були значний внесок у розвиток місцевого наукового середовища та освіти, високий ранг і міжнародне визнання досягнень кандидата, міжнародна діяльність науковця, наявність українських і міжнародних патентів та інші.

«Ми маємо щороку вшанувати 100 найкращих вчителів, кожен з яких отримує по 25 тис. грн премії від міста. Маємо таку ж практику для вчителів фізкультури, тому що хочемо підняти престиж професії. Я хотів би, щоб відзначення найкращих науковців, які мають цікаві напрацювання, також стало системним і закономірним», – зазначив під час нагородження міський голова Львова Андрій Садовий.

До речі, програма «Львів науковий» на 2016-2017 роки передбачає розвиток та промоцію міста Львова як осередку освіти та науки, важливих наукових відкриттів, розвитку передових технологій та інновацій. Метою є популяризація наукової діяльності Львова, його видатних науковців та винаходів, досліджень, розвиток наукового потенціалу міста, сприяння обміну досвідом з провідними національними та закордонними науковцями, розвиток сфери ділової гостинності через проведення у місті вагомих наукових ділових заходів.

Уже вкотре пересвідчуюся у тому, що у Національній академії сухопутних військ імені гетьмана Петра Сагайдачного працюють унікальні люди, багато у чому цікаві та талановиті. Щодо Сергія Захаровича Малинича, переможця вищезгаданого конкурсу, – він науково-педагогічний працівник кафедри електромеханіки та електроніки факультету ракетних військ і артилерії, якою завідує доктор технічних наук, професор Юрій Шабатура. У цьому навчальному підрозділі Сергій Захарович викладає фізику. Він – професор, доктор фізико-математичних наук, старший науковий співробітник.

– Ви можете запитати мене: «Навіщо майбутньому офіцеру знати фізику?». І дехто з курсантів, напевно, буде на Вашому боці. Відповім. Наприклад, артилеристу

– хоча б для розрахунків траєкторії польоту снаряда або ракети. По-друге, сьогодні у військах з'являється чимало нової техніки з радіоелектронікою, де усе базується на фізиці. Вже є нові зразки озброєння, адже будь-яка війна стимулює пошуки, винаходи й у цій галузі. А балістика – це розділ фізики, – розпочав розповідь Сергій Малинич.

Докторську дисертацію він захистив у Київському інституті напівпровідників імені В.С. Лашкарьова НАН України. Її тема стосувалася оптичних властивостей наночастинок срібла. Із чим працював науковець? Якщо говорити простіше, товщина волосини людини становить 80 мікрометрів, а наночастинок, про які йдеться, як об'єкти менші у тисячі разів.

Такі наночастинок є перспективними для підвищення ефективності сонячних батарей, у створенні високочутливих сенсорів хімічних речовин. А це, приміром, і зброя, і гази.

– Захищався я на результатах, які з'явилися у мене під час наукової праці в США, – зауважив Сергій Захарович.

...1984 року Малинич завершив навчання на фізичному факультеті тоді ще Львівського державного університету ім. І.Франка, потім деякий час працював у науково-дослідному інституті матеріалів «Карат», кілька років

присвятив дослідницькій діяльності в університеті Клемсона у Сполучених Штатах Америки.

У нашому видовому військовому навчальному закладі Сергій Захарович працює з 2014 року.

– Прийшов на посаду, коли в Академії збільшили і набір курсантів, і кількість викладачів, – зауважив він під час нашого спілкування. – І хоча більше люблю наукову діяльність, викладацька робота мені подобається. Курсанти – молоді, енергійні люди, котрі прагнуть досягнути в освіті більшого, і хтозна, можливо, дехто з них буде у подальшому у колі відомих військових науковців, якими пишатимуться наші Збройні Сили.

Викладаю фізику як дисципліну, але люблю розповісти курсантам щось і про нанотехнології: про що прочитав у спеціалізованих періодичних виданнях або дізнався з Інтернету. Наприклад, нещодавно розповідав своїм учням про рейкову гармату, яка має дальність стрільби 500 кілометрів. У її основі – електромагнітний імпульс. Ця розробка ведеться у США.

Цікаво курсантам послухати і про наноботи, які плаватимуть у судинах людини і нестимуть ліки від багатьох хвороб, а також від хімічної та біологічної зброї, про створення пристрою, який покажуть командирів поле бою «у тривимірному зображенні; про

енергетичну» тканину та ідеальний камуфляж; про сонячні елементи у військовій техніці та теплобачення, про окуляри Google Glass (військовий пристрій – Ultra-Vis) – на свій дисплей він виводить різноманітну інформацію, навіть вказує, де розміщений ворог.

Гадаю, слід розповісти й про наступне. Сергій Захарович непогано володіє англійською. У його доробку – десятки наукових статей у закордонних журналах. Регулярно публікується він і у наших вітчизняних – «Українському фізичному журналі», «Журналі нанота електронної фізики», «Журналі фізичних досліджень», є автором публікацій й у кольоровому виданні природничих наук «Колосок», яке друкується у Львові. Тут Сергій Захарович у доступній формі розповідає дітям про фізичні явища та астрономію.

До речі, у загальному його статті більше 500 разів цитувалися різними авторами. – На цю обставину, у першу чергу, й звернула увагу у своїй роботі комісія конкурсу, з розмови про який ми і розпочали нашу зустріч, – зауважив Сергій Захарович Малинич.

Цікаво, що фізику викладає і дружина мого співрозмовника Ірина Євгенівна. Тільки вона працює в іншому виші – у Національному університеті «Львівська політехніка», і викладає англійською студентам-іноземцям. Кілька років вона працювала разом із чоловіком у США.

... Там можна було залишитися назавжди, але науковець обрав для себе рідний Львів і Україну. Адже справедливо кажуть, що вона у нас єдина, і Батьківщину не обирають.

Ігор МОСЕЙЧЕНОК
На знімках: Сергій Малинич;
серед курсантів
під час занять на кафедрі.
Фото капітана
Андрія ПІДЛІСНОГО та
лейтенанта Анастасії КМІН

ЩО МИ РОЗУМІЄМО ПІД СЛОВОМ «СОБОРНІСТЬ»?

**Курсант
Христина Свинар:**
«Щороку 22 січня ми з невимовною вдячністю згадуємо тих героїв, які боролися за нашу єдність та незалежність. Це надихає нас і тепер не падати на коліна, а перемагати, адже ми на своїй землі. Шкода, що у збройному протистоянні на Донбасі гинуть кращі сини та дочки України. І серед них випускники нашого видового навчального закладу, які поклали на вітвар нашої незалежності своє життя!»

Кожен свідомий українець повинен знати та відзначати національні свята нашої країни, адже це – історія нашого чарівного краю, без якої не було б ані теперішнього, ані майбутнього.

*22 січня 1919 року збулась споконвічна мрія мільйонів українців – об'єднались «... століттями відірвані одна від одної частини єдиної України, Західноукраїнська Народна Республіка (Галичина, Буковина, Угорська Русь) і Наддніпрянська Велика Україна...»
(урибок з тексту Акта Злуки).*

Цей день увійшов до національного календаря як велике державне свято – День Соборності України. На святково прибраній у жовто-сині стрічки та прапори Софіївській площі лідери УНР і повноважна делегація ЗУНР заявили про свій намір збудувати єдину соборну Українську державу – на багатолюдному віче вони проголосили Акт Злуки. У цей день згадують наші країни й іншу важливу історичну подію, яка відбулась того ж 22 січня, але на рік раніше (1918 р.) – прийняття IV Універсалу УЦР, який проголосував повну незалежність УНР.

Відзначення Дня Соборності – одна з небагатьох традицій, яка прижилася в Українській державі. Будь-яка зміна влади, на щастя, не призводить до відміни цього свята, яке в радянські часи вважалося «націоналістичним», а, отже, заборонялося. Пояснити це можна двома причинами. По-перше, свято Соборності пов'язано з реальною

історичною подією, яка мала місце 22 січня 1918 року в Києві. По-друге, символіка свята, його глибокий сенс виявились актуальними для сучасної України, яка, можливо, вже не поділена Збручем, але ще поділена Дніпром. Це визнають усі – влада, опозиція, ідеологічно полярні політичні сили.

Сукупністю цих двох чинників можна пояснити суспільну увагу, яка з року в рік приділяється свята Дня Соборності. Однак, крім внутрішньоукраїнського, існує зовнішньоукраїнський вимір цього свята, про який чомусь мало говорять, або ж не надають йому належного значення.

Йдеться передусім про традицію, яка була сформована в період національно-визвольної боротьби ОУН і УПА. Тодішнє гасло ОУН «За Українську Самостійну Соборну Державу!» віддзеркалювало не лише бажання мати самостійну, ні від кого незалежну Україну, а й державу, яка б об'єднувала всі без виключення українські етнічні землі.

Така позиція була цілком вмотивованою. Адже територія, де проживали українці, як правило, змінювалася під впливом політичних факторів, дуже часто із застосуванням військової сили, а то й геноциду. Скажімо, виключно з політичних причин у XIV-XX ст. етнічні українські землі Східної Галичини, Волині, Полісся, Лемківщини, Надсяння, Холмщини, Підляшшя було включено до складу Польщі. До складу Румунії – Південну і Північну Буковину, Північну і Південну Бессарабію, Мармароцину. До складу колишньої Чехословаччини – Закарпаття і Пряшівщину. Як відомо, українські поселення також існують на території Російської Федерації. Не підлягає сумніву, що в західній і центральній частинах Північного Кавказу, на півдні Воронезької і Курської, а також Белгородської і Брянської областей українці й до цього часу зберігають свою ідентичність, вважають Київ своїм духовним центром. У

цілому довжина українських етнічних земель на території Росії становить приблизно понад 1500 км. Українці становлять більшість у Брестському, Бобринському та Дорогичинському районах у Білорусі. При цьому усюди, де б українці не проживали, вони мають серйозні проблеми з владою, корінним населенням щодо своєї національної і культурної самобутності.

Очевидно, що на сьогодні українські етнічні землі не збігаються з кордонами незалежної України. І це – реальність, що зафіксована міжнародними угодами, яку слід не тільки визнати, а й зробити все можливе, щоб кордони України ніким і ніколи не були порушені.

Однак, якщо ми на державному рівні відзначаємо День Соборності, то, безумовно, під поняттям «соборність України» маємо розуміти передусім духовну єдність українців, які проживають на території нинішньої Української держави, а також на історичних українських етнічних землях. Без такого розуміння поняття «соборність» не буде мати властивого йому змісту.

Чому важливо це наголосувати? Та тільки тому, що питання територіальної цілісності залишається для України актуальним. Згадаймо події 2003 року довкола острова Тузла, коли Росія відверто претендувала на добрий шмат української землі. Або ж територіальний конфлікт 2008 р. з Румунією щодо острова Зміїний...

І нині маємо загрозу територіального поділу. Знову проливається кров наших братів та сестер. Війна випала на долю українського народу! Але саме від нас залежить, чи збережемо ми незалежну соборну Україну! Власне я в це вірю!

Богдан ЧЕРВАК

**Курсант
Юрій Ліньов:
«Соборність – це
символ. Символ боротьби
за волю та незалежність.
Порозуміння між людьми.
Це – часточка надії
і віри у світле майбутнє.
Я вважаю, що відзначення
цього свята сьогодні
важливе, як ніколи. Воно
нагадує нам про те, що
лише в єдності ми маємо
силу, лише разом зможемо
подолати всі біди та
нещастя, які випали на
долю нашого багатостраждального
народу нині.
Нам, українцям, необхідно
тепер, як і у 1919 році,
знайти спільну мову та
порозумітися, адже пам'ятайте,
ми власноручно пишемо сторінки
історії і на помилку не маємо
жодного права.
Нам можуть не пробачити її
ані пращури, ані нащадки».**

*Випускник 2010 року, командир
5 танкової роти 2 танкового батальйону
I окремої Гвардійської танкової бригади
капітан Олексій ЛИСИЧЕНКО.*

СЛІД «БІЗОНА»

Він надовго запам'ятався російським терористам та їхнім посіпакам – місцевим колабораціоністам у донецькому аеропорту та селищі Піски Донецької області, адже залишив на цій землі глибокий слід: на рахунку командира танкової роти 1-ї окремої гвардійської танкової бригади капітана Олексія Лисиченка з позивним «Бізон» чимало знищеної ворожої техніки, здебільшого – танків.

Позивний «Бізон» дістався Олексію від батька, якого так прозвали за спортивні перемоги на борцівському килимі. Молодий командир із честю виявляв «бізонівську» силу та міць, тільки вже не в спортивно-му поєдинку, а на полі бою...

Його військова доля типова для багатьох: народився в одному регіоні країни – на Черкащині, вчився в іншому – свідомо вирішив стати військовим і вступив 2006 року до Військового інституту при Національному університеті «Львівська політехніка» – нині це Національна академія сухопутних військ імені гетьмана Петра Сагайдачного. Служити ж випало у 1-й окремій гвардійській танковій бригаді, що дислокується на Чернігівщині. Тут починав з командира взводу. А от воювати довелося на Донбасі вже командиром роти.

– Наказ вирушати в зону АТО застав нас у дорозі. Підрозділ саме передислоковували із Сумщини на Харківщину. Це був вересень 2014 року, – згадує Олексій Вікторович. – А вже з 1 жовтня підрозділ у складі 13 танків зайняв позиції поблизу донецького аеропорту та селища Піски, що за три кілометри від летовища, а також на блокпостах неподалік Авдіївки.

Всі завдання, поставлені екіпажам тоді ще старшого лейтенанта Олексія Лисиченка, були пов'язані з ризиком для життя. Переважно забезпечували коридор для наших військ у зону донецького аеропорту, який на той час перебував у так званій «підкові», тобто був оточений ворогом не повністю. Частково вцілілими з початку війни залишилися термінали, злітна смуга та кілька господарчих будівель: пасажирські

літаки й інша техніка були знищені. Та все ж таки ворог щодня і щоночі намагався захопити цей важливий для нього як у стратегічному, так і в політичному сенсі об'єкт. Для цього сепаратисти не шкодували ані ракет, ані снарядів, ані куль: обстріляли на мить не припинялися.

— Врізався в пам'ять перший бій, — продовжує «Бізон». — Екіпаж нашого Т-64БВ, до якого входили я, як командир, навідник старший сержант Дорошенко та механік-водій солдат Грицик, вирушив до старого терміналу. Разом з нами на завдання знищити вогневу позицію ворога виїхали ще кілька БТРів. Осередок ведення активного вогню ліквідували. Розвернулися, аби відійти в укриття. І тут один із БТРів заглух на злітній смузі. Його потрібно було негайно прикрити.

Під обстрілами екіпаж «Бізона» розвернув свою машину на 180 градусів і на повній швидкості рвонув на допомогу. А в радіоефірі лунало попередження: «Вам назустріч рухається чимало броньованої техніки. Повертайтеся!». Попереду була будівля колишнього пожежного депо. Звідти диверсійно-розвідувальна група ворога намагалася підбити танк з протитанкового озброєння — від кожного влучення в броню важка машина здригалась. Та сталеві «шістдесят четвірка» витримала: екіпаж Лисиченка вів вогонь на шаленій швидкості й ущент знищив засідку окупантів.

— Противник атакував нас часто, але всі атаки ми відбивали, знищували ворожі танки й іншу техніку, — каже командир танкової роти. — Та одного разу потрапили в засідку. На шляху колони ворог виставив більше десятка протитанкових ракетних систем. Одна з ракет влучила в мій танк. Двигун замовк і більше не хотів працювати. Навідник у аварійному режимі відстріляв увесь боєкомплект. Екіпажу нічого не залишалося, як покинути машину на злітній смузі. Виявилось, що неподалік від нас сепари підстрелили ще одну із наших БМП. У біду потрапили хлопці з 93-ї бригади. То ж ми кинулися їх рятувати, допомогли вибратися з машини, що палає, та дістатися до своїх укріплень.

Приходити на виручку своїм «Бізону» доводилося неодноразово.

— Пригадується і такий момент. Якось надійшов наказ вирушити на допомогу нашому підбитому танку, теж у районі донецького аеропорту. Дивом, але під шквальним вогнем нам вдалося тоді прорватися до товаришів. Взяти підбитий танк на буксирі і потягнути до своїх, відстрілюючись одразу з обох башт, — продовжує офіцер.

В одному із боїв командира танкової роти Олексія Лисиченка було тяжко поранено. Сталося це під час масованого ворожого обстрілу, коли разом зі своїми бійцями біг на допомогу пораненим... Позаду розірвався снаряд. На щастя, далеко

— вибухова хвиля не зачепила, а ось три осколки наздогнали. Один вп'явся в ліву ногу, другий — під ліву лопатку, а третій ледь не відтяв пальці лівої руки: врятувала тактична рукавичка. Рацію ж, що тримав у руці, відкинуло метрів на десять. І сплив би кров'ю, та свого бойового командира, який завжди рятував інших і першим ішов під кулі, витягли хлопці.

Спочатку його доправили до дніпропетровського шпиталю. А звідти через два дні — до чернігівського. Від реабілітації після лікування відмовився — так з апаратом на руці, який допомагає правильно зростися кісткам, і вийшов на службу! Як же інакше, він же сила — «Бізон»!

Ще був у зоні АТО був, коли дізнався, що дружина Наталія народила йому молодшу донечку — Вікторію. Нині крихітці майже два роки. Вона та її старша сестричка — чотирирічна Олександра, — справжня втіха й розрада для батьків. Малеча, пригортаючись до свого сильного і надійного татка, ще вповні не розуміє, від якого страшного лиха він і його товариші рятують рідну Україну і якою ціною сьогодні дістається її громадянам мирне життя.

Ви знаєте, дивно, але мені після війни зовсім нічого не сниться, — каже офіцер. — Може, воно й на краще, бо не знаю, що зі мною й було б, якби жажливі кадри з війни спливали не лише перед очима, а ще й уві сні.

*Андрій ДИМИЧ,
Фото із фронтового альбому «Бізона»*

«УКРАЇНА МУСИТЬ БУТИ ОЗБРОЄНА ДОТИ, ПОКИ БУДЕ ОЗБРОЄНА РОСІЯ»

«Вже не вперше брязкає зброєю Мосх. При цьому, почувавшись не дуже певним і безгрішним, він поспішно шукає союзників. У той же час захоплює шлях між суходолом та морем, і цим нарешті виявляє свій давній потаємний задум».

(Юрій Немирич.

Роздуми про війну з московитами).

Наші партнери-іноземці повсякчас наголошують, що нинішній російсько-український воєнно-політичний конфлікт «не має воєнного вирішення». Тобто нам настійно радять вирішити «справу» не в збройний, а в мирний спосіб.

Ці поради, на перший погляд, цілком логічні, а тим, хто їх пропонує, не відмовиш у логіці. Бо роль миротворців в історії людства завжди була вигідна, ба навіть почесна. «Блаженні миротворці – бо вони синами Божими стануть!» Та й справді, що може бути кращим у міжнародних відносинах за мир? Не даремно, як стверджує монсеньйор Мішель Дюбост, єпископ збройних сил Франції, тільки у «Новому Заповіті» слово «мир» згадується 90 разів. Однак при цьому шановний монсеньйор наголошує, що значення терміну «мир» у Біблії набагато ширше, аніж та політична безпека, яку ми зазвичай називаємо миром.

1. Для пророка Ісайї немає миру без законності й справедливості (Ісайя 9,7). І це є другий, не менш важливий, аспект порушеного питання.

Але ми, українці, надзвичайно чутливі до процесу недотримання суверенітету державами принципів законності й справедливості у відносинах з нами, оскільки неодноразово ставали жертвами обману недобросовісних партнерів. З початком збройної агресії Російської Федерації проти України це був змушений визнати навіть дуже делікатний у своїх висловлюваннях перший президент відновленої у 1991 році Української держави Леонід Кравчук, зокрема коментуючи поведінку країн - підписантів відомого Будапештського меморандуму

від 5 грудня 1994 року. Хоча такого ставлення Росії до виконання взятих на себе зобов'язань перед Україною та міжнародним співтовариством можна було сподіватися виходячи з історичного досвіду міждержавних українсько-російських стосунків. Як зазначав відомий німецький філософ Еммануїл Кант у своїй «Критиці чистого розуму», усіяке розширення нашого пізнання не може спиратися ні на що інше, окрім як на розширення досвіду. А практика, за твердженням Юрія Немирича (1612 – 1659), свідчить: «Суть же угод, які існують у мосхів* з чужинськими народами, полягає в тому, щоб їх порушувати». *Мосхи – латиномовна назва жителів Московії XVI-XVII ст.

Красномовним підтвердженням цієї тези фахівця по Московії і канцлера Української козацької держави за гетьманування І. Виговського, є перший у вітчизняній історії договір із Московією (Росією) – Переяславський 1654 року, що призвів до колосальних людських і матеріальних втрат українського народу після його підписання. У 1712 році козацький гетьман Пилип Орлик (1672 – 1742) згадував про нього у своєму «Виводі прав України» так: «Цей, такий урочистий і докладний трактат, названий вічним, повинен був, здавалося, назавжди установити спокій, вольності й лад в Україні». Однак невдовзі: «Україну примушено зректися прав козацького суверенітету», тому «...Московський уряд слід вважати за узурпатора України».

Видатний український громадський і політичний діяч першої половини ХХ ст. Сергій Шелухин, як знавець права, стверджував: «Потоптавши однобічно

узурпаціями й насильствами Переяславський договір 1654 року, московські правителі самі себе поставили поза правовими відносинами і перевели себе з ролі контрагентів у роль злочинців, загарбників, самооборона проти яких визнана правосвідомістю всього людства».

Нині, на початку ХХІ ст., ми спостерігаємо те ж саме! Але відстоюючи право українців на збройну боротьбу за свою свободу, С. Шелухин віддавав належне дипломатії у міжнародних відносинах. У своїй книжці він формулює «надзвичайно влучну», на його погляд, формулу гармонії міжнародного державного життя, запропоновану світової громадськості в 1909 році Леоном Буржуа: «Немає гармонії життя без ладу, немає ладу без миру, немає миру без свободи, немає свободи без права і справедливості; для всіх права повинні бути рівними, а обов'язки – взаємними».

Саме цієї рівності та взаємної обов'язковості в міждержавних відносинах, на жаль, марно домагаються українці від росіян. Непереборною ідеологічною перешкодою для порозуміння виступають, зокрема, російські історичні міфи. Про їх вплив на поведінку росіян у міжнародних справах вказував свого часу дослідник Едвард Кінан, який стверджував, що ці міфи стали їхніми «загальноприйнятими» поглядами. Вони набули форм, у яких ми їх знаємо, переважно у ХІХ ст. чи трохи раніше, й не зазнали суттєвих змін у комуністичній історіографії, якщо не зважати на деяке зміщення наголосів. На Заході, зокрема у Сполучених Штатах, ці міфи поширилися через парадоксальне поєднання впливів старшого покоління науковців-емігрантів, переважно космополітів та поміркованих лібералів з одного боку, і радянської (комуноросійської) історіографії, здебільшого зашореної, шовіністичної та консервативної – з іншого. Тому й не дивно, що деякі поважні представники політичних еліт Заходу оприлюднюють заяви про необхідність враховувати при оцінці агресивного курсу офіційного Кремля щодо України «болісність» для Росії втрати Києва, адже тут начебто криються корені російської культури й державності. Насправді ж такі заяви деяких американських і європейських політиків є не що інше, як переспіви некритично завчених у студентські роки російських історичних міфів!

Про ці міфи можна було б просто забути, якби вони не становили стрижень сучасної історичної пропаганди Російської Федерації. На думку аналітиків польського Бюро народної безпеки (Biuro Bezpieczeństwa Narodowego), «історична пропаганда, яку не треба змішувати з історичною

політикою, є важливим фактором устремління Росії до відновлення статусу світової наддержави... історична пропаганда є важливим елементом політичної доктрини Російської Федерації. У період президентури Путіна формула Миколи Покровського, що «історія – це політика, роблена назад», стала практичним девізом влади Росії». Підтвердженням цієї думки є й нещодавнє відкриття у Москві президентом Російської Федерації Путіним пам'ятника Великому князеві Київському Володимирі. Той же Едвард Кінан надавав особливе місце серед російських історичних міфів оповіді про те, що Московська держава XIV ст., серцевина і шаблон для наступних Російської і радянської імперій, є основним і прямим спадкоємцем політичної та національної спадщини Київської держави. Саме усвідомлення цієї спадкоємності й мотив відтворення колишньої київської єдності спричинили першу московську експансію на сусідні руські (українські. – Авт.) князівства, відому як «збирання руських земель».

У створенні цього міфу брали активну участь російські дипломати. Наприклад, у 1716 році секретар посольства Росії у Швеції А.І. Манкієв написав замовлену царем Петром I працю «Ядро российской истории», у якій виклав історію московської самодержавної влади, що, на його думку, пройшла у своєму розвитку такі етапи:

- від Рюрика до Андрія Боголюбського і Всеволода Большое Гнездо;
- від навали татаро-монголів до ліквідації їх влади при Івані III;
- від Івана III до смерті Фьодора Івановича;
- від Бориса Годунова до Міхаїла Романова;
- від Міхаїла Романова до Петра I.

Так обґрунтовувалася великодержавна схема історичного розвитку Росії. Вдосконалена М. Ломоносовим та поширена В. Карамзіном, ця схема стала основоположною для всіх поколінь росіян із сучасним включно. Вона запанувала у навчальних курсах російської історії, підручниках, перейшла за кордони Росії і, за словами професора Д. Дорошенка, «наробила там багато баламутства». Як зауважив видатний славіст XIX ст. О. Брюкнер (Alexander Brückner) у своїй «Історії Росії», «...Виплеканий монгольськими ханами примітивний народ із мізерним, східного характеру культурним надбанням, раптом перетворився на старовинний з багатющою спадщиною європейський народ».

Видатний український історик і голова Української Центральної Ради (1917) Михайло Грушевський так охарактеризував імперо-шовіністичну

схему історії Росії: «Схема ця стара, вона має свій початок в історіографічній схемі московських книжників, і в основі її лежить ідея генеалогічна – генеалогія московської династії». Однак, на думку М. Грушевського, «...Сучасна наука шукає генетичного зв'язку і не має права зв'язувати «київський період» з «володимирським періодом», як їх невідповідно називають, як стадії того самого політичного й культурного процесу». Врешті вчений заявляє: «Володимиро-Московська держава не була ані спадкоємницею, ані наступницею Київської, вона виросла на своїм корені і відносини до неї Київської можна б скоріше порівняти, наприклад, до відносин Римської держави до її галльських провінцій, а не спадкоємства двох періодів у політичній і культурній житті Франції. Київський уряд пересадив у великоруські землі форми суспільно-політичного устрою, право, культуру, вироблені історичним життям Києва, але на цій підставі ще не можна включати Київської держави в історію великоруської народності. Етнографічна й історична близькість народності української до великоруської не повинна служити причиною до їх змішування, – вони жили своїм окремим життям попри історичні контакти між собою».

Здавалося, український історик доступно розтлумачив проблемне питання, яке і можна було б давно закрити. Однак російські історичні міфи виявилися надзвичайно живучими (або потрібними). Тому в книжці «Очерки истории российской разведки» за редакцією Євгена Примакова (1929 – 2015), директора Служби зовнішньої розвідки Росії, а згодом – міністра закордонних справ і прем'єр-міністра РФ, знову натрапляємо на знайомі сюжети.

Згідно з Є. Примаковим, «предтечами» сучасних російських «майстрів плаща і кинджала» були князь київський Святослав Хоробрий і його син Володимир Великий.

Автор «Очерков» чомусь злегковажив описом зовнішності українського князя, зробленим візантійським хроністом під час зустрічі Святослава з імператором Іоанном I Цимісієм, в якому бачимо голене підборіддя, довгі вуса і козацький чуб українського володаря, добре відомий росіянам із картини І. Рєпіна «Запорожці пишуть листа турецькому султану». Так само виглядав, безсумнівно, син Святослава князь Володимир. І саме таким він втілений у камінь та бронзу в Лондоні, Торонто і Гданську. Однак московські скульптори чомусь зобразили володаря України-Руси із довгою бородою, характерною для жителів своїх країв. Як стверджують етнографи, угро-фіни

Підмосков'я вважали чоловічу бороду місцем перебування людської душі. З втратою бороди, на їх переконання, людина втрачала душу й перетворювалася на вампіра. Тому московські бояри не захотіли голитися за європейським взірцем, і цар Петро I був змушений повідрізати їм бороди власноруч. Але в жителів Придніпров'я таких вірувань не було, адже вони, українці, належать до іншої раси й культури, хочуть це визнати фахівці московської історичної пропаганди чи ні.

Звичайно, ми не зобов'язані не критично сприймати слова російського розвідника й дипломата. А надто крізь призму відомого жартівливого визначення: «Дипломат – це чесна людина, яка бреше задля блага своєї країни!». Що його, на думку всезнаючого Е. Сатю (1843 – 1929), не зовсім коректно приписують серу Генрі Уоттону. Тому книжку Є. Примакова можна було б сприймати як збірку історичних анекдотів. Але все насправді складніше. Бо дехто з аналітиків вважає Є. Примакова «хрещеним батьком» путінізму.

Що таке «путінізм» у зовнішньополітичній діяльності Російської Федерації – вже відчувли на собі Грузія і Україна. І Стара Європа, завжди така поміркована, розважлива, якщо не трохи сонна, схоже, несподівано для себе прокинулася в іншому часовому вимірі, за столом перемовин у Кампоформіо (1797), де один зухвалий коротун заявив їй приблизно так: «Ви – стара служниця, яка звикла до того, що її всі гвалтують ... Ви намагаєтесь торгуватись тут зі мною, забуваючи про спроможності моїх гренадерів!»

Росія у своїй геополітиці завжди робила ставку на силу і сама поступалася лише силі. Це зауважив і резидент французької розвідки у Петрограді капітан де Малейсі, який у своєму донесенні за 1917 рік написав: «Все желаемое можно выбить из русских только с помощью палки».

Ми, своєю чергою, опираючись на свій історичний досвід та грізні реалії сучасності, теж наголошуємо: «Передумовою миру між Україною та Росією є наявність відповідної російської сили на українському боці. Із досвіду російського імперіалізму, як минулого, так і сучасного, знаємо: цей імперіалізм поважає лише реальну військову силу...»

Україна мусить бути озброєна доти, поки буде озброєна Росія».

«...ЯКИМ ВІН ХЛОПЦЕМ БУВ»

В переддень одного з найшанованіших свят українського народу - Дня Збройних Сил України - відбулось вшанування загиблого під час збройного протистояння на Сході держави майора Юрія Круглікова, який 1999 року закінчив Львівський військовий інститут за спеціальністю «Автомобілі і автомобільне господарство». На фасаді школи відкрито пам'ятну меморіальну дошку Герою, який 1994 року закінчив її.

З початком урочистостей родини Юрія, учні, вчителі, товариші та побратими, які разом з ним в числі перших у складі третього батальйону територіальної оборони «Воля» стали на захист України, хвилиною мовчання вшанували пам'ять воїна, який загинув 2 листопада 2014 року у Старобільському районі на Луганщині.

Він був кадровим військовим у четвертому поколінні. Вступаючи до Львівського військового інституту свідомо продовжував родинну

традицію. З початком офіцерської служби не шукав легкого шляху, завжди прагнув бути там, де складніше й відповідальніше. Саме тому 2003 року відбув до Сьєрра-Леоне, де координував зв'язки українського підрозділу з місією ООН.

А 2005 року проходив службу у складі українського миротворчого контингенту в Іраку. Навіть після звільнення з війська працював менеджером повітряного транспорту «Mesopotamia group LLC» у нестабільних країнах – Афганістані

і Таджикистані. А коли настав час стати на захист України та її народу, в числі перших записався до батальйону «Воля». Воював вправно, мужньо, адже інакше не міг!

– Ми горді з того, що наші випускники по закінченні школи обирають героїчну професію захисника Вітчизни, – наголосила у своєму виступі директор школи Наталія Мельник. – Понад сорок наших вихованців свого часу пройшли вишкіл у Львівському вищому військово-навчальному закладі. П'ять наших учнів нині навчаються в Національній академії сухопутних військ. І що важливо, ніхто з них не забуває свою школу, із задоволенням приходять, спілкуються зі своїми учителями, учнями. З особливою теплотою зустрічаємо тих, хто приїздить із зони проведення Антитерористичної операції. На жаль, Юрій Кругліков загинув при виконанні бойового завдання. Але пам'ять про нього житиме вічно в наших серцях. А меморіальна дошка нагадуватиме, що в нашій школі навчався Герой!

У Юрія Олександровича залишилася дружина Олена Миколаївна, сини 9 та 6 років – Олександр та Михайло. Саме тут у родині майора запасу бережуть пам'ять про чоловіка та батька, пишаються його вчинком, адже став він на захист України добровільно, у числі перших. Тут зберігається і орден Богдана Хмельницького III ступеня, яким його нагородив Президент України.

Добровольчий батальйон територіальної оборони «Воля» формувався у Львові зусиллями обласної державної адміністрації та обласного військкомату. У березні 2014 року майора запасу Юрія Круглікова було призначено начальником інженерної служби цього підрозділу. Спочатку новостворений батальйон пройшов відповідну військову підготовку на Яворівську полігоні, а потім ешелонам у повному складі вирушив на Луганщину.

– Першим місцем дислокації нашого батальйону стало селище Містки Сватівського району, – розповідає колишній начальник

речової служби батальйону «Воля» Павло Циганков. – Наш колектив налічував 420 чоловік, а з техніки – автобуси, ЗІЛі, КамАЗи та лише одна БРДМ. Це уже потім, під час третьої мобілізації, до нас прийшли ще 150 бійців, а батальйон підсилили мінометними та зенітними підрозділами.

З прибуттям на Луганщину Юрій Кругліков узявся за справу завзято. Можна сказати, що він професійно «закопав» батальйон у землю. Перекриття, траншеї, бліндажі – усе було облаштовано, як слід. Можливо, важко повірити, але він цікавився щонайменшими тонкощами своєї справи, навіть читав відповідну літературу. Саме завдяки його якісній роботі були врятовані десятки життів військовиків, особливо у вересні 2014-го, коли було надзвичайно багато ворожих обстрілів.

Тривалий час у батальйоні загиблих не було: Юра став першим. А відбулося це на під'їзді до селища Половинкино, де на той час знаходилася база батальйону добровольців «Айдар». Військовики «Волі» виїхали туди на бойову операцію, але чи не одразу потрапили під обстріл сепаратистів. Кругліков був за кермом, коли сталась аварія... Він загинув.

– У той же вечір мені зателефонував командир батальйону «Воля» підполковник Андрій Кушнір і сповістив про трагедію, висловив співчуття, як міг заспокоював, – розповідає батько Юрія Круглікова Олександр Петрович. – Андрій свого часу служив зі мною у розвідуправлінні Західного оперативного командування.

До речі, полковник у відставці Олександр Кругліков виконував обов'язки у складі розвідгруп ГРУ Збройних Сил СРСР в Афганістані. «Пройшов» Калат, Кандагар, Кабул, інші місця цієї далекої країни. Нині він є активним членом організації Української спілки ветеранів Афганістану двох вишів – Національного університету «Львівська політехніка» та Національної академії сухопутних військ імені гетьмана Петра Сагайдачного.

Бойове минуле має і батько іншого добровольця з батальйону «Воля» Павла Циганкова: в Афганістані підполковник у відставці Михайло Тимофійович Циганков проходив службу заступником командира мотострілецького полку.

Отже, справедливо стверджують, що сини, як правило, в усьому прагнуть наслідувати своїх батьків.

І в цьому, зрештою, немає нічого поганого. Але чи могли сивочолі ветерани – «афганці» передбачити, що вже їхнім дітям доведеться воювати із ворогом, який ще вчора стверджував, що є твоїм братом? Що вони підуть у бій, кривавий бій, за українську землю і свій народ у себе на Батьківщині?

...Церемонія тривала. Військовий капелан УГКЦ з гарнізонного Храму Петра і Павла Тарас Михальчук освячував пам'ятну дошку. Під мідь військового оркестру

біля вхідних дверей школи вишикувалася почесна варта. Не тільки тут, але й у колишньому батальйоні «Воля», який нині є бойовою одиницею 24-ї окремої механізованої бригади Українського війська, завжди пам'ятатимуть мужнього патріота – однополчанина та учня.

*Ігор МОСЕЙЧЕНОК
Ігор МАХНО
Фото авторів*

Бій відбувся 16 (29) січня 1918 року на залізничній станції Крути поблизу села Пам'ятне, за 130 кілометрів на північний схід від Києва. Він тривав п'ять годин між 4-тисячною більшовицькою армією Михайла Муравйова та загonom з київських студентів і бійців вільного козацтва, що загалом нараховував близько чотирьох сотень вояків. У перебігу військових дій бій вирішального значення не мав, та у свідомості багатьох особливого значення набув завдяки героїзму української молоді.

БІЙ ПІД КРУТАМИ: СИМВОЛ ПАТРІОТИЗМУ І ЖЕРТОВНОСТІ У БОРОТЬБІ ЗА НЕЗАЛЕЖНУ УКРАЇНУ

Неоголошена війна Радянської Росії проти УНР розпочалася в середині грудня 1917 року і до 22 січня 1918 року країна опинилася у фактичному стані війни з більшовицькою Росією. «Маніфестом до українського народу» Володимир Ленін дав зрозуміти, що Радянська Росія не змиряється з існуванням незалежної України, — так що більшовики передбачали поширення революції і на терени України. А після того, як 12 грудня 1917 року Всеукраїнський з'їзд Рад у Харкові проголосив Україну радянською республікою, вже з другої половини грудня почала надходити військова й інша допомога більшовицьким силам в Україні.

Наприкінці 1917 року радянську владу вже було встановлено у Харківській, Катеринославській та Полтавській губерніях. На черзі був Київ. Загальне командування операцією захоплення столиці здійснював Михайло Муравйов; більшовицьке угруповання під його особистим керівництвом нараховувало до 6 тис. чоловік, достатньо кулеметів та артилерії.

Наступ на місто більшовицькі війська вели двома групами: одна залізницею Харків-Полтава-Київ, друга у напрямку Курськ-Бахмач-Київ. Тим часом із майже 300 тисяч війська, яке було прихильним до Центральної Ради ще влітку 1917 до січня 1918 кількість військ, вірних УНР, зменшилася до близько 15 тисяч в усій країні.

Історики звертають увагу на деморалізований стан українських військ, на їхню стомленість війною та, передусім, на відмінну систему революційних більшовицьких агітаторів у складі військ, які схилили на свій бік цілі загони армії УНР. Іншою загрозою для УНР, до речі, була велика кількість більшовицьких прихильників у країні, навіть у Києві. Вирішальним

для долі бою під Крутами і реально загрозовим для уряду УНР було і більшовицьке повстання на заводі Арсенал. За таких умов єдиною надією і опорою Центральної Ради залишилась патріотично налаштована студентська молодь Києва, яку і було залучено на захист столиці України.

Найкраще цю ситуацію описав Володимир Винниченко у своїй книзі «Відродження нації»:

«...Це була війна впливом... Наш вплив був менший. Він був уже настільки малий, що ми з великими труднощами могли складати якісь невеличкі більш-менш дисципліновані частини й висилати їх проти більшовиків. Більшовики, правда, теж не мали великих дисциплінованих частин, але їхня перевага була в тому, що всі наші широкі маси солдатства не ставили їм ніякого опору або навіть переходили на їхній бік, що майже все робітництво кожного міста ставало за ними; що в селах сільська біднота явно була більшовицька; що, словом, величезна більшість самого українського населення була проти нас.

Єдиною активною мілітарною нашою силою була наша інтелігентна молодь і частина національно-свідомого робітництва, яке гаряче стояло за українську державність, розуміючи за нами ту державність так само, як і ми її розуміли»...

У Четвертому Універсалі уряду УНР закликав до боротьби з більшовицькими військами — а вже 5 січня 1918 року на зборах студентів молодших курсів Київського університету св. Володимира і Українського народного університету було ухвалено створення студентського куреня Січових Стрільців. Незабаром з'явилося у київських газетах звернення до українського студентства.

«Прийшов грізний час для нашої Батьківщини. Як чорна гайворонь, обсіла нашу Україну російсько-«більшевицька» грабіжницька орда, котра майже щодня робила у нас нові захвати, і Україна, одрізана звідусіль, може врешті опинитись в дуже скрутному стані. В цей час Українська фракція центру Університету св. Володимира кличе студентів-українців усіх вищих шкіл негайно прийти на підмогу своєму краю і народові, одностайно ставши під прапор борців за волю України проти напасників, які хочуть придушити все, що здобуто нами довгою, тяжкою героїчною працею. Треба за всяку ціну спинити той похід, який може призвести Україну до страшної руїни і довговічного занепаду. Хай кожен студент-українець пам'ятає, що в цей час злочинно бути байдужим... Сміливо ж, дорогі товариші, довбаймо нашу скелю і йдімо віддати, може, останню послугу тій великій будові, яку ми ж самі будували — Українській державі! Записуйтеся до «Куреня Січових Стрільців», який формується з студентів Університету св. Володимира та Українського Народного Університету, звідки, мабуть, ми будемо розподілені серед декотрих українських військових частин, для піднесення культурно-національної свідомості та відваги...»

Вступ до куреня був добровільний, єдиною погрозою для небажаних був бойкот та можливе виключення зі складу студентів. До новоствореного куреня навіть вступили учні старших класів української гімназії імені Кирило-Мефодіївського братства м. Києва. Таким чином удалося скласти дві сотні, на чолі яких поставили студента Українського народного університету — старшину (сотника) Андрія Омельченка.

Для охорони кордонів України з

півночі на станції Бахмач із середини грудня 1917 року перебував український гарнізон у складі чотирьох сотень (старших курсів) 1-ї Київської юнацької (юнкерської) школи імені Богдана Хмельницького. 26 січня прийшло повідомлення від командира цього загону Аверкія Гончаренка з-під Бахмача, що негайно потрібно допомоги проти більшовицьких загонів, що нападають. А вже 27 січня прибуло підкріплення: перша сотня новоствореного Студентського куреня.

Переважна більшість студентів була без жодної військової підготовки, дві швидко сформовані сотні мали недостатньо боєприпасів та були погано озброєні: мали лише 16 кулеметів та саморобний бронепоезд у вигляді артилерійської гармати на залізничній платформі. На додаток, уже під час самого бою, приєдналося ще й 80 добровольців з підрозділів місцевого Вільного козацтва.

Не наважуючись зустріти ворога у Бахмачі, де перебувало до 2 тис. по-більшовицьки налаштованих робітників, Аверкій Гончаренко наказав відступити до залізничної станції Крути і зайняти оборону. Туди вони дісталися вже 28 січня 1918 року. Позиції, розташовані за кілька сотень метрів від самої станції, були непогано підготовлені для бою. На правому фланзі вони мали штучну перешкоду – насип залізничної колії, на лівому – студентська сотня у складі вже наявного там загону почала рити окопи і споруджувати земляні укріплення.

Командувач загону в Бахмачі Аверкій Гончаренко мав у своєму розпорядженні 4 сотні бійців, переважно студентів та юнкерів. Студентський курінь було поділено на чотири чоти (взводи) по 28 – 30 людей. Три з них зайняли позиції в окопах, четверта, що складалася з наймолодших та

тих, хто не вмів стріляти, перебувала у резерві. Наступного ранку 29 січня 1918 року, близько 9 години ранку розпочався наступ. Загін матросів Ремньова потрапив під обстріл захисників Крутів. З тилу їх підтримував ще й бронепоезд і гармата, які здійснювали виїзди у тил ворога, що наступає, та вели їх обстріл. На залізничній платформі також була гармата сотника Лощенка, якою також стримували наступ більшовиків. Утрачаючи вбитих і поранених, більшовики вперто просувалися вперед. Їхня гарматна батарея, що до певного часу стріляла не досить вдало, зосередила вогонь на українських позиціях. Бій тривав понад 5 годин, українці відбили кілька атак, під час яких зазнали значних втрат.

Приблизно у цей час на допомогу Ремньову почали надходити інші загони Муравйова (зокрема, 1-й Петроградський загін), а з боку Чернігівської колії підійшов ворожий бронепоезд і почав обстріл оборонців із тилу. Тим часом, за свідченням очевидців, у студентів та юнкерів закінчувалися набої і скінчилися снаряди для гармати. Загони більшовиків почали обходити позиції захисників з лівого флангу — настала небезпека оточення і юнкери зі студентами почали відхід у напрямку Києва. Більшості вдалося відступити на потязі, який на них чекав.

Коло станції Бобриня знаходився найбільший загін під керівництвом Симона Петлюри, але, отримавши звістку про повстання на заводі Арсенал, Петлюра рушив на Київ, оскільки, на його думку, найбільша небезпека була саме там. Юнкери відступали під прикриттям насипу, а у студентів спереду і позаду була відкрита місцевість. Командир студентської сотні сотник Омельченко вирішив спочатку

багнетною атакою відбити ворога, а вже потім відступати. Атака виявилася невдалою, адже юнакам протистояли професійні вояки. Сотня зазнала втрат, загинув і сам Омельченко.

Допомога резерву не дала більшовикам оточити та знищити студентів. Забравши вбитих і поранених, українське військо відходило до ешелону. Коли близько 17 години зібралися усі українські підрозділи, з'ясувалося, що не вистачає однієї чоти студентів, що стояла найближче до станції: у сум'ятті бою в полон потрапив розвідувальний взвід (близько 30 осіб). Відступаючи у сутінках, студенти втратили орієнтир та вийшли прямо на станцію Крути, вже зайняту червоногвардійцями. Червоний командир Єгор Попов, розлючений значними втратами з більшовицького боку (близько 300 осіб), наказав ліквідувати полонених.

За свідченнями очевидців, 27 студентів розстріляли. Учень 7-го класу Григорій Піпський зі Старосамбірщини перед розстрілом перший почав співати «Ще не вмерла Україна», і решта студентів підтримали спів.

Трагічна загибель студентського куреня під Крутами стала символом патріотизму і жертвості у боротьбі за незалежну Україну. Уже в березні 1918 року, після підписання більшовиками Брестської мирної угоди і з поверненням уряду УНР до Києва, за рішенням Центральної Ради від 19 березня 1918 року було вирішено урочисто перепоховати полеглих студентів на Аскольдовій могилі у Києві.

Тіла 28 вояків-студентів було перевезено до Києва, де відбулася громадська жалоба і поховання. На церемонії виступив Михайло Грушевський, який назвав цей учинок київської молоді героїчним.

Після цього про подвиг молоді під Крутами було забуто на більш ніж 70 років. І лише напередодні проголошення нашої незалежності 29 січня 1991 року з ініціативи Народного руху України, Студентської спілки, інших національно-демократичних організацій в Крутах було встановлено безреззовий хрест та відбувся перший величкий громадський мітинг.

На державному рівні вшановувати пам'ять героїв Крут почали в Україні лише 2004 року. За рік перед цим, у січні 2003 Президент України підписав розпорядження «Про вшанування пам'яті героїв Крут». У багатьох містах почали встановлювати пам'ятні знаки, а в школах проводити вечори, присвячені цим подіям.

Відтак, невдовзі відзначення роковин бою під Крутами перетворилося на масштабну подію.

ОФІЦЕР УКРАЇНИ

Українська Армія

ЧЕСТЬ • УКРАЇНА • ВІДВАГА